

BASF

The Chemical Company

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •
Светог Димитрија 22**Seme rađa
profit**21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
www.limagrain.rs

Limagrain d.o.o.

**hrana
produkt**

hrana bez mana!

www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033**SREMSKA**

Godina I • Broj 6 • 21. decembar 2012. • cena 40 dinara

**сремске
новине**

POLJOPRIVREDA

SNEG PRE ZIME

Foto: M. Mileusnić

Velike snežne podavine stigle su pre kalendarskog početka zime. One povoljno deluju na niske voćarske kulture zato što ih štite od niskih zimskih temperatura i izmrzavanja. Kod visokih snežnih nanosa štiti se i deblo odraslog voća, kao i mlade sadnice. Međutim kada je intezitet padavina veliki i u kontinuitetu, a naročito kada je sneg vlažniji, može doći do velikih mehaničkih oštećenja, odnosno do loma grana, čime se nanose velike štete u voćnjacima.

Savet proizvođačima je da obavezno obave stresanje snega sa grana. U ovoj godini je ta opasnost još više povećana dugom toplom i blagom jeseni, pri čemu je ostalo dosta lista na pojedinim vrstama voća.

U OVOM BROJU

**Zaraženog kukuruza
manje od prvih prognoza**

Strana 2.

**Lokalnim samoupravama
150 miliona dinara**

Strana 3.

**Opala godišnja vrednost
proizvodnje u agraru**

Strana 7.

**Kalendar poljoprivrednih
radova za januar**

Strana 15.

ODRŽAN 20. „SREMSKI SVINJOKOLJ“

Đakonije

Tradicionalni, 20. po redu „Sremski svinjokolj“, koji je održan 16. decembra u Vognju, i ove godine privukao je velik broj posetilaca iz Srema, ali i goste iz Slovenije.

Sve njih mame iste stvari: sveži specijaliteti od svinjskog mesa, cene za 10 odsto jeftinije nego u mesnicama, đakonije sremskih domaćica i kvalitetno sremsko vino.

Takmičilo se osam ekipa, a kao i svake godine, najviše pažnje je privukao starinski način šurenja paljenjem u slami.

Strana 10.

U ovom broju poklon
čitaocima:**KALENDAR
za 2013. godinu !****SMS MALI OGLASI 064/1629-737**"Produktna berza"AD, Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5
Tel: 021/442-935, fax: 021/442-931, 443-457, 442-932
E-mail: nsberza@eunet.rs, www.proberza.co.rs

Od 10.12. do 14.12. 2012.

- Pad cena na svetskim berzama
- Pad cene kukuruza
- Izostanak pšenice i soje iz trgovanja (strana 16)

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE O SITUACIJI SA KUKURUZOM

Realno stanje nije alarmantno

Svi koji su davali neodgovorne, ishitrene i štetne izjave o zaraženosti kukuruza koji je strateški poljoprivredni proizvod za Srbiju, snosiće odgovarajuće posledice – poručeno iz Ministarstva poljoprivrede

Kompletnom analizom u dve akreditovane referentne laboratorije utvrđeno je prisustvo većeg nivoa aflatoksina kod samo sedam procenata uzorkovanog kukuruza koji se jednostavnim metodom razblaživanja može upotrebiti za stočnu hranu - izjavio je na konferenciji za medije 11. decembra načelnik poljoprivredne inspekcije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede mr Nenad Katanić.

- Svi koji su davali neodgovorne, ishitrene i štetne izjave o zaraženosti kukuruza koji je strateški poljoprivredni proizvod za Srbiju, snosiće odgovarajuće posledice - poručio je Katanić na konferenciji.

Načelnik Katanić je objasnio da su uzorci uzeti iz svih državnih robnih rezervi, u svim velikim skladištima kukuruza, u prerađivačkim i otkupnim centrima, iz fabrika stočne hrane, iz pivara i od proizvođača palente i mleka.

- Važno je razjasniti ulogu države u ovom sistemu, a to je monitoring. U lancu proizvodnje, prerade i prometa svi subjekti a pre svega proizvođači snose najveću odgovornost. To je definisano važećim Zakonom o bezbednosti hrane koji je uskađen sa regulativama Evropske

S konferencije za novinare u Ministarstvu poljoprivrede

unije i koji obezbeđuje funkcionalan i adekvatan sistem sledljivosti u kome inspeksijske službe sprovode nadzor - rekao je Katanić.

- Pozicija srpskog agrara na svetskom tržištu u proizvodnji kukuruza nije poklonjena ni lako dobijena. Kukuruz je naš izvozni brend i pozicija koju Srbija trenutno ima je vrlo zahtevna. Izjave koju su se pojavile u medijima su u krajnjoj liniji mali-

ciozne jer su uticale i na promet i na prodaju srpskog kukuruza - naglasio je načelnik Katanić.

- Ni u jednom uzorku mleka nije pronađen aflatoksin i to je najbitnije jer mleko piju naša deca. Potpuno je bezbedna hrana čija je proizvodnja povezana sa upotrebom kukuruza - zaključio je državni sekretar Danilo Golubović koji je prisustvovao konferenciji. **S. P.**

BEOGRAD - KONTROLA ISKORENJIVANJA KLASIČNE KUGE SVINJA I BESNILA

Ne štite se samo životinje

Iskorenjivanje svinjske kuge, prestanak vakcinacije i dobijanja statusa zemlje koja je slobodna od te bolesti značajni da naša zemlja mogla da izvozi svinje na tržište Evropske unije

Detalj sa konferencije

Početkom meseca održana je Druga nacionalna konferencija Projekta „Podrška programu kontrole iskorenjivanja klasične kuge svinja i besnila u Republici Srbiji koju su otvorili državni sekretar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Dejan Krnjić, v.d direktora Uprave za veterinu resornog ministarstva Ivan Sočo i zamenik šefa delegacije EU u Srbiji Adriano Martins.

Ovom prilikom demonstrirana je najsavremenija oprema za nadzor i monitoring klasične kuge svinja i predstavljene su dosadašnji rezultati u iskorenjivanju klasične kuge svinja i besnila divljih životinja kao i planovi za naredni period koji podrazumevaju dostizanje statusa „slobodan od bolesti“.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za ovaj program izdvaja oko pet do šest miliona evra svake godine, a Evropska unija je za iskorenjivanje pomenu- tih bolesti u Srbiji do sada odobrila više od 12 miliona evra.

Na konferenciji je rečeno da u Srbiji već gotovo dve godine nema slučajeva zaraze klasičnom kugom svinja, a očekuje se da će u naredne tri godine biti iskorenjeno i besnilo divljih životinja.

Državni sekretar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Dejan Krnjić naglasio je da se borbom protiv ovih opasnih i raznih bolesti ne štite samo životinje već i ljudi.

-Zadatak iskorenjivanja klasične kuge svinja i besnila je još težji, imajući u vidu da u Srbiji postoji više od 150.000 malih gazdinstava koje imaju po jedno ili dva grla životinja, a biosigurnosne mere nisu na zadovoljavajućem nivou - objasnio je Krnjić na kongerenciji.

Zamenik šefa Delegacije EU u Srbiji Adriano Martins ukazao je na značaj iskorenjivanja svinjske kuge u Srbiji, prestanka vakcinacije i dobijanja statusa zemlje koja je slobodna od te bolesti kako bi naša zemlja mogla da izvozi svinje na tržište Evropske unije. **S. P.**

Predstavljena najsavremenija oprema za nadzor

RUMA - ŠTA SA ZARAŽENIM KUKURUZOM?

Bolje u šporet, nego pred stoku

Savet stručnjaka je - manja je šteta ako se zaraženi kukuruz upotrebljava kao ogrev, nego da se meša sa zdravim u pripremi stočne hrane

Poslednjih nedelja pažnju javnosti privukla je tema o zaraženom kukuruzu, koji bi, eventualnom upotrebom u stočnoj ishrani, mogao imati velike posledice po zdravlje ljudi. Ovih dana stigle su i ohrabrujuće vesti po kojima bolesnog kukuruza nema u toj meri kako su to objavili neki mediji. Na ovu temu razgovarali smo sa stručnjacima u Poljoprivredno-stručnoj službi "Ruma", a sagovornik nam je bio savetodavac Pera Markić.

Pera Markić

kvi klipovi, smešteni u ambar, izvor su zaraze. Mlevenjem zaraženog kukuruza dobija se potencijalno otrovna hrana za stoku.

Koje su moguće posledice za stoku u slučaju uzimanja ovakve hrane?

-Kod domaćih životinja dolazi do poremećaja krvotoka, digestivnih i reproduktivnih organa.

Osetljive su svinje, posebno one mlađe kategorije, kao i suprasne krmače, ali i živina, kunići, goveda. Malo je poznato da se pojava kanibalizma kod svinja javlja upravo zbog prisustva mikotoksina u hrani. Unošenjem zaražene hrane, otrovi izazivaju smernje u krvotoku na perifernim delovima ušiju i repa koji potom počinju da se suše. Na njihovim površinama se formiraju kraste, koža se peruta, to provocira druge životinje i dolazi do kanivalizma.

Kako sprečiti nastanak svih ovih problema?

-Bilo je pokušaja da se problem reši primenom zeolitskih preparata

koji apsorbuju mikotoksine. Ti preparati su dali određene rezultate, ali - problem je u njihovoj neselektivnosti. Pored mikotoksina, ovi preparati apsorbuju i neke druge hranljive materije kao što su vitamini, sintetičke aminokiseline, mikroelemente i slično. U novije vreme, u ove svrhe, proizveden je preparat na bazi kvasca koji vezuje samo mikotoksine. Preparat se koristi u malim količinama. Dosadašnja ispitivanja su pokazala da upotreba ovog preparata daje pozitivne rezultate, u smislu kvaliteta i ekonomskih efekata u proizvodnji.

Na kraju, koliko je ovog zaraženog kukuruza na tržištu?

-Na tržištu Evropske unije je dozvoljeno prisustvo ovog otrova u kukuruza do 0,01 ppm, naš kukuruz koji je otišao u izvoz, pa bio vraćen, imao je 0,05 ppm mikotoksina. Po oceni stručnjaka, tog zaraženog kukuruza na teritoriji Srbije nema više od sedam procenata u odnosu na ukupne količine. Savet stručnjaka je - manja je šteta ako se zaraženi kukuruz upotrebljava kao ogrev, nego da se meša sa zdravim u pripremi stočne hrane.

K. Kuzmanović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica • Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • **DIREKTOR:** Dragan Đorđević

• **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:** Živan Negovanović • **UREDNIK IZDANJA:** Dragan Čosić
• **DIREKTOR MARKETINGA:** Zlatko Zrilić **TEHNIČKI UREDNIK:** Marko Zrilić • **REDAKCIJA:** Svetlana Đaković, Katica Kuzmanović, Zorica Garašanin-Stefanović, Dušan Poznanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Milan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • **MARKETING:** 064/16-29-737
• **ŠTAMPARIJA:** DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • **E-mail:** poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад
63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012.- - Ilustr. ; 46 cm

Dva puta mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

Lokalnim samoupravama 150 miliona dinara

40 miliona dinara dodeljeno je za sufinansiranje izrade projektne dokumentacije, izgradnju ili rekonstrukciju objekata vodosnabdevanja. Isti iznos, 40 miliona dinara, namenjen je za sufinansiranje izrade projektne dokumentacije za izgradnju ili rekonstrukciju objekata za odvođenje i prečišćavanje fekalnih otpadnih voda, odnosno za kanalizacione mreže, dok je 70 miliona dinara dodeljeno za angažovanje i opremanje poljočuvarske službe

Potpredsednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Goran Ješić potpisao je sa gradonačelnicima i predstavnicima opština u Vojvodini ugovore vredne 150 miliona dinara.

Sredstva su obezbeđena rebalansom budžeta AP Vojvodine i od 150 miliona dinara koliko je bilo predviđeno za tri konkursa, 40 miliona dinara dodeljeno je za sufinansiranje izrade projektne dokumentacije, izgradnju ili rekonstrukciju objekata vodosnabdevanja. Isti iznos, 40 miliona dinara, namenjen je za sufinansiranje izrade projektne dokumentacije za izgradnju ili rekonstrukciju objekata za odvođenje i prečišćavanje fekalnih otpadnih voda, odnosno za kanalizacione mreže, dok je 70 miliona dinara dodeljeno za angažovanje i opremanje poljočuvarske službe u vojvodanskim opštinama.

Finansiranje projekata u selima

Po ovim konkursima, jedan deo sredstava dodeljen je opštinama za izradu projektne dokumentacije vodovoda i kanalizacije u naseljenim mestima, jer je nakon sagledavanja stanja na terenu uočen taj nedostatak.

Već u 2013. godini ćemo finansirati kapitalne infrastrukturne projekte u seoskim sredinama, a to su vodovod, kanalizacija i niskonaponska mreža. Ako to uradimo kako treba narednih godina, stičemo preduslove da se nastavi investiranje u poljoprivredu. Sa ovom projektom dokumentacijom želimo da se pripremimo i za evropske fondove koji će biti, nadamo se, otvoreni

Goran Ješić: Prioritet kapitalnim investicijama u seosku infrastrukturu

2014. godine, a to je naš glavni politički cilj - naglasio je Ješić.

Potpredsednik Vlade Vojvodine Goran Ješić upoznao je predstavnike vojvodanskih opština sa planovima Pokrajinske vlade i Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvu koji se odnose na budžet i prioritete u oblasti poljoprivrede i vodoprivrede za narednu godinu.

Ukupan budžet Pokrajinskog se-

Novo aktivnosti

Pored postojećih programa koji se nastavljaju, Goran Ješić je najavio i uvođenje novih aktivnosti: sufinansiranje plastenika i staklenika - 80 miliona dinara, zatim protivgradnih zaštitnih mreža u voćarskoj proizvodnji - 160 miliona dinara, kapitalne investicije u domenu diversifikacije poljoprivredne proizvodnje - 170 miliona dinara.

Tri podsistema za navodnjavanje

U 2013. planira se finansijska podrška za tri važna regionalna podsistema za navodnjavanje na oko 23.000 hektara: "Tisa-Palić", "Kula - Mali Idoš" i "Nova Crnja - Žitište". Efekti ovih investicija bi se videli kroz stabilizaciju i povećanje poljoprivredne proizvodnje.

ekretarijata za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo u 2013. godini, planiran je u iznosu od oko šest milijardi dinara.

Neophodno je da opštine već sada mogu da znaju kako će izgledati ovaj budžet, ne samo za 2013. godinu, već za naredne četiri godine, kao i šta će Pokrajinski sekretarijat finansirati, odnosno sufinansirati, zajedno sa lokalnim samoupravama i mesnim zajednicama na teritoriji AP Vojvodine - rekao je Ješić.

Udruživanje sredstava

Prezentujući planove za dogodi-ne, po modelu udruživanja sredstava, koji će važiti i u naredne četiri godine, Ješić je, kao prioritete, naveo kapitalne investicije u seosku infrastrukturu, razvoj vodoprivrede, odnosno planove da se u naredne tri godine očisti kompletna kanalska mreža u Vojvodini, čime bi se obezbedilo povećanje prinosa za

20 odsto, te aktivnosti koje se odnose na zaštitu, uređenje i korišćenje poljoprivrednog zemljišta i sistemsko rešavanje položaja poljočuvarske službe.

U 2013. godini, za konkurse za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta, gde mogu da konkurišu lokalne samouprave, planirano je 200 miliona dinara.

Ako se sabere sredstva ugovorena za odvodnjavanje poljoprivrednog zemljišta i odbranu od unutrašnjih voda u 2012. i koja će biti ugovorena u 2013. godini, ona iznose više od dve milijarde dinara, za oko 4.000 kilometara očišćenih kanala. Za novu komasaciju predviđeno je 10 miliona dinara, ali je, prema Ješićevim rečima, potrebno odrediti pravu cenu. Isti iznos, 10 miliona dinara, planiran je i za program dobrovoljnog grupisanja parcela. Za unapređenje rada i opremanje poljočuvarske službe predviđeno je 70 miliona dinara. Za izradu tehničke dokumentacije za obezbeđenje dostupnosti vode za navodnjavanje poljoprivrednih kultura - 24 miliona dinara, za melioraciju pašnjaka, što je posebno važno za Banat - 25 miliona dinara.

Potpisivanje ugovora sa predstavnicima opština

Planira se nastavak saradnje sa lokalnim samoupravama u sufinansiranju izrade dokumentacije i izvođenje radova na izgradnji i rekonstrukciji vodovodne i kanalizacione mreže u ukupnom iznosu od 300 miliona dinara. Za podizanje novih šuma na zemljištu u državnoj svojini planirano je oko 70 miliona dinara.

Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo poziva lokalne samouprave na teritoriji Vojvodine da u svojim programima zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta predvide prezentovane programske aktivnosti Pokrajinskog sekretarijata, kako bi se, po modelu zajedničkog ulaganja, postigli najbolji efekti.

S. P.

Na usluzi poljoprivrednicima

Agencija za ruralni razvoj ima tri zaposlena, slučajnost ili ne, reč je o tri žene, koje obavljaju težak zadatak posrednika između nadležnih republičkih i pokrajinskih institucija i poljoprivrednih proizvođača

Poljoprivredni proizvođači i razna udruženja sa teritorije inđijske opštine više ne moraju da lutaju od vrata do vrata kako bi dobili neophodne informacije kada su u pitanju konkursi, uredbe i podsticaji. Ovaj posao umesto njih obavlja Agencija za ruralni razvoj koja ovih dana obeležava četvorogodišnjicu rada. ARRI je osnovana 2008. godine od strane opštine In-

dija kao većinskog vlasnika i dve zadruge - Zemljoradnička zadruga „Beška“ i Zemljoradnička zadruga „Voćar“ iz Novog Slankamena.

Za četiri godine rada konačno možemo reći da smo zadovoljni i da postizemo rezultate. Agencija je postala mesto gde svi poljoprivrednici mogu slobodno da dođu i dobiju neki vid pomoći - kaže Biljana Zec v.d. direktora Agencije za ruralni

razvoj opštine Inđija.

Prema poslednjem popisu koji je urađen tokom prošle i ove godine, na teritoriji opštine Inđija registrovano je 1.300 aktivnih poljoprivrednih gazdinstava, a ukupno ih ima oko 2.000.

Ove godine smo napravili bazu podataka uz pomoć modernog softvera, tako da svaku novu informaciju dajemo našim poljoprivrednicima putem SMS poruka. Na taj način oni su uvek u toku kada su u pitanju subvencije, povraćaji ili podsticaji - ističe Biljana Zec i dodaje:

U 2012 godini imali smo nekoliko projekata kada je u pitanju udruživanje. Proletos je osnovana prva Ženska zadruga koja se bavi očuvanjem starih zanata, potom Vinogradarsko-vinarska zadruga „Trifun i Dionis“, a nedavno je osnovan i E-klub u Beški. Baš ovih dana je u toku obuka žena za korišćenje računara. Za sve

U Agenciji zaposlene tri žene

ove projekte obezbedili smo neophodnu podršku.

Sve zadruge, udruženja i nevladine organizacije imaju mogućnost da se promoviraju na raznim sajmovima, a jedan od najznačajnijih je Sajam poljoprivrede u Novom Sadu u maju mesecu. Agencija im tada obezbeđuje besplatne štandove.

Sledeće godine očekuju nas projekti prekogranične saradnje sa Hrvatskom i Bosnom a to podrazumeva nove mogućnosti i poslovne prilike. Jedan od najznačajnijih projekata dogodine biće tehnička podrška za izgradnju sistema za navodnjavanje na oko 500 hektara zemljišta u Krčedinu i Slankamenu. Ali o tom-potom - kaže Biljana. Najvažniji projekat na koji smo ponosni i gde smo pružili pomoć oko tehničke dokumentacije jeste prva ULO hladnjača koja je izgrađena u Novom Slankamenu. Reč je o savremenom objektu kapaciteta 300 vagona. Hladnjača treba uskoro da bude otvorena, a investicija je bila vredna oko dva miliona evra.

Agencija za ruralni razvoj ima tri zaposlena, slučajnost ili ne, reč je o tri žene, koje obavljaju težak zadatak posrednika između nadležnih republičkih i pokrajinskih institucija i poljoprivrednih proizvođača.

M. Balabanović

Analiza višegodišnje proizvodnje šećerne repe u Sremu

Piše: dr Katica Škrbić

Do polovine osamdesetih godina prošlog veka, proizvodnja šećerne repe u Sremu odvijala se na preko 20.000 ha, standardnog kvaliteta i prinosa preko 50 t/ha. Kasnijih godina, prinosi korena šećerne repe u Sremu značajno opadaju, posebno u periodu 1992-1995. godine, isti su bili ispod 40 t/ha, sa digestijom manjom od standardnog kvaliteta, dok su se i setvene površine smanjivale za polovinu.

Početak 1997. površine pod šećernom repom naglo se smanjuju naročito na privatnom posedu. Isto se dogodilo i sa prinosom i kvalitetom što je posledica više faktora sa različitim stepenom uticaja (tab.1).

Jedan od glavnih razloga pada prinosa i kvaliteta kao i smanjenja površina pod šećernom repom je bolest rizomanija. Značajan deo zemljišnih površina od 1990. godine premenio je vlasnika, rizomanijom zaraženi tereni pripali su novim vlasnicima koji nisu znali za rizomaniju. Drugi važan faktor pada prinosa i kvaliteta je nedovoljna količina vodenog taloga – suša- u godinama 1992. 1993. 2000. 2003. 2009. 2011. posebno 2012. Treći faktor su poznati događaji iz 1992. godine.

Naime, u to vreme, proizvodnja je bila pod uticajem ekonomske blokade (nedostatak goriva, đubriva, zaštitnih sredstava itd.) što je ubrzalo i njen pad. Prinosi korena u proizvodnoj 1992. 1993. 1994. i 1995. godini su bili veoma mali. Upotreba mineralnih đubriva svedena je na najmanju meru. Usled nedostatka pogonskog goriva sve agrotehničke mere su obavljane neblagovremeno. U godinama sa viškom padavina u ranu jesen, što se dogodilo 1991. 1998. 2001. 2004. 2005. 2007. i 2010. uticaj na malu digestiju imala je i aktivacija viška azota u zemljištu. Najniže digestije u 2002. i posebno u 2003. godini mogu se objasniti delimično i metodom rada tek privatizovanih fabrika. Najveći problem u ovoj proizvodnji ipak i dalje predstavlja rizomanija, odnosno setva šećerne repe

dr Katica Škrbić

na zemljištu sa rizomanijom i velika rasprostranjenost ove bolesti u zemljištima Srema, kao i pojava truleži korena (*Rhizoctonia* spp. I *Macrophomina phaseolina*) koje se poslednjih godina učestalo javljaju, a koje izazivaju uginjavanje biljaka, digestiju i smanjenje prinosa.

Na parcelama sa prisutnim patogenima usev netolerantnih sorti može biti potpuno uništen ili smanjen prinos korena i šećera od 50 - 80 %. Prema dosadašnjim istraživanjima u svetu i kod nas, mogućnost ublažavanja „šteta“ od rizomanije i *Rhizoctonia* spp je setva tolerantnih sorti koje mogu povećati prinos korena, sadržaj šećera, iskorišćenje i na kraju prinos šećera, to je za očekivati da se proizvodnja šećerne repe revitalizuje i vrati na nivo kada su prinosi bili na evropskom nivou. Ovo je ostvarljivo ako se nivo tehnologije proizvodnje podigne na najveći mogući, a proizvođačima ove kulture daju subvencije kao u susjednim državama.

Kako je jedina efikasna mera borbe od rizomanije i *Rhizoctonia* spp primena u proizvodnji novih tolerantnih sorti koje mogu povećati prinos korena, sadržaj šećera, iskorišćenje i na kraju prinos šećera, to je za očekivati da se proizvodnja šećerne repe revitalizuje i vrati na nivo kada su prinosi bili na evropskom nivou. Ovo je ostvarljivo ako se nivo tehnologije proizvodnje podigne na najveći mogući, a proizvođačima ove kulture daju subvencije kao u susjednim državama.

Ta6.1.

Godina	Padavine u vegetacionom periodu (mm)	Godišnja količina padavina (mm)	Površina ha	Sadržaj šećera %	Prinos korena u Sremu t/ha	Prinos korena u APVojvodini t/ha
Višegodišnji proseki do 1986.	404	636	21.245	16,80	53,8	41,72
Prosek 1986-1990	405	612	18.102	16,22	51,3	44,30
1991	507	696 *	18.264	14,35	50,9	45,96
1992	301 s	442	19.666	15,82	35,3	30,98
1993	316 s	461	11.088	14,28	31,9	25,68
1994	367 e	617	15.116	13,80	35,8	32,59
1995	445 e	646	11.850	14,18	34,0	27,57
Prosek 1991-1995	387	572	15.197	14,48	38,4	32,55
1996	370	605	12.459	14,79	40,7	35,97
1997	353	593	10.360	15,47	43,2	37,25
1998	464	721 *	10.956	14,27	42,2	37,99
1999	484	673	12.510	14,00	46,8	42,31
2000	146 s	388	10.044	15,50	25,6	23,32
Prosek 1996-2000	363	596	11.266	14,80	40,1	35,36
2001	640	816 *	9.544	14,34	49,3	42,10
2002	421	556	12.654	13,40	50,0	44,00
2003	359 s	647	17.131	13,00	30,8	28,69
2004	552	861 *	13.091	13,40	51,3	49,66
2005	464	705 *	12.749	14,00	50,6	50,90
Prosek 2001-2005	487	717	13.082	13,63	45,2	43,07
2006	440	646	13.957	15,15	50,7	48,60
2007	477	701 *	16.606	14,30	49,1	40,57
2008	326	541	9.491	16,80	51,5	52,19
2009	275 s	509	12.353	15,50	48,0	45,00
2010	568	889 *	12.489	15,00	51,8	55,00
Prosek 2006-2010	417	646	12.957	15,35	50,1	48,30
2011.	296 s	474	12.703	16,00	52,1	55,00
2012.	285 s	431	14.844	16,00	31,0	38,90

s - suša, e - ekonomske blokade, *- višak padavina

Poseban nadzor u paradajzu

Pišu: Dipl. Inž. Ružica Mikić

Dipl. inž. Jasmina Gabor

Pored posebnog nadzora u krompiru, Uprava za zaštitu bilja ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede je donela Pravilnik o utvrđivanju posebnog programa mera zaštite zdravlja bilja za 2012 godinu i u paradajzu.

Poseban nadzor u paradajzu obuhvata sledeće štetne organizme:

Bakterije: *Xanthomonas axonopodis* pv. *vesicatoria*, *Clavibacter michiganensis* ssp. *michiganensis*;

Virusi: Pepino mosaic virus, Tomato yellow leaf curl virus;
Viroid: Potato spindle tuber viroid

Pregled u usevu paradajza na prisustvo Pepino mosaic virusa (PepMV)

Radi otkrivanja štetnog organizma Pepino mosaic virusa na površinama na kojima se proizvodi seme, rasad i plodovi paradajza, sprovodi se poseban nadzor koji obuhvata vizuelni pregled i uzimanje uzoraka sa 30 lokaliteta radi laboratorijskog testiranja na prisustvo latentne infekcije.

Osnovni tipovi simptoma na biljkama paradajza zaraženim sa PepMV su: deformacija i zakržljalost vrha biljke koji podseća na koprivu („nettle - like head“), šiljast vrh biljke, zakržljalost cele biljke, deformacije (izobličavanje) lišća, šarenilo i mozaik na lišću, klobučavost liske, neravnomerno sazrevanje i mramravost plodova. Kako su simptomi koji se ispoljavaju na vrhu biljke i lišću često blagi i teško uočljivi, promena boje plodova je konstatna i najštetnija posledica zaraze koju PepMV izaziva.

Sa pojavom novih genotipova PepMV intenzitet simptoma se povećava, tako da su simptomi na vrhu biljke i lišću izraženiji i traju duže. Takođe, poslednjih godina u mnogim

evropskim zemljama uočeni su i novi tipovi simptoma, kao što su sprženost oboda liske ili cele liske (periferna nekroza ili nekroza celog lista), prevremeno starenje lišća, pucanje plodova i nekrotični ožiljci na površini ploda.

PepMV u specifičnim uslovima izaziva propadanje, naglo uvenuće celih biljaka paradajza. U biljkama koje su uvele i propale uočene su nekrotične površine u sprovodnim sudovima.

Poseban nadzor u paradajzu kao i u krompiru obavljaju poljoprivredne stručne službe

Republike Srbije, fitosanitarna inspekcija i laboratorije u skladu sa ovlašćenjem iz Programa mera. Ovaj monitoring podrazumeva vođenje zapisnika i evidencije o obavljenim pregledima i uzorkovanju, o kretanju uzoraka, laboratorijskim analizama na prisustvo datih patogena, a podaci se dostavljaju Upravi za zaštitu bilja.

Projekat SEE-ERA NET PLUS

Model za uspešne projekte je povezanost nauke, nadležnih ministarstava, mlekara i proizvođača mleka - Poljoprivredni fakultet je jedan od najznačajnijih stubova Univerziteta u Novom Sadu

De partman za stočarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, organizovao je 10. decembra u svečanoj sali fakulteta javnu prezentaciju rezultata Projekta SEE-ERA NET PLUS.

Projekat je predstavila Prof. dr Anka Popović-Vranješ.

Projekat SEE-ERA NET PLUS je pored ostalog fokusiran na tematsko područje poljoprivredno-prehrambene oblasti, gde se i nalazi naš projekat. Koordinator ovog projekta je prof. dr Jasmina Havranek iz Slovenije koja je, po mom mišljenju, i najzaslužnija što smo dobili ovaj projekat sa kojim smo zajedničkim radom došli do završne faze koja je krunisana Atlasom sireva zapadnog Balkana - rekla je profesorka Vranješ.

Ima dosta prostora za edukaciju mladih tako da su mladi istraživači i asistenti, kako naši tako i kolega iz Sarajeva išli u Zagreb i Ljubljanu na edukaciju. Drugo, imali smo jednu lepu saradnju, držali smo zajedničke sastanke u Zagrebu, Sarajevu i u Novom Sadu, i sigurno je da smo svi određena saznanja dobili jedni od drugih. Profesorka Havranek je sa svojim saradnicima u više navrata dolazila i držala predavanja našim studentima. Ocenjivanje sireva je bilo u Novom Sadu, a sirevi su doneti iz Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije. U Novom Sadu se održalo ocenjivanje.

Moje iskustvo sa ovoga i drugih projekata je da pored dobrog koordinatora i dobrog tima treba imati i dobre uslove. S tim u vezi htela bih da se zahvalim svima onima koji su nam bili podrška u stvaranju uslova za izradu projekta. Prvo bih se zahvalila našem rektoru i prorektorima za finansije, zatim našem dekanu i prodekanu za nauku, kao i direktoru našeg departmana i šefu katedre. Posebnu podršku smo imali od Ministarstva za poljoprivredu iz AP Vojvodine, od potpredsednika Vlade i sektora

nu uspešno rešavao, kao i kolegica Frida Bauman koja je okupila proizvođače i pomogla da se oni udruže i provedu sve aktivnosti oko značaja za proceduru zaštite sjeničkog sira. Bez obzira na naše naučne rezultate nekad ne možemo bez Ministarstva i ljudi koji će određene stvari uraditi na licu mesta kod proizvođača - to treba da imamo u vidu svi mi koji se bavimo naukom.

Još jedan važan segment u izradi i realizaciji naših projekata su mlekare gde mi imamo priliku da apliciramo naše rezultate. Šta vrede naučni rezultati ako ih nigde ne primenimo ili ako ostanu u našim ladicama. Imajući to u vidu, za ovu našu konferenciju procenili smo da bi bilo korisno da pozovemo desetak mlekara koje su zainteresovane za proizvodnju sireva - istakla je profesorka Vranješ.

Zahvalnost mlekarama

Drago mi je da kompanija "Imlek" u svom programu proizvodi ovčije sireve u tipu poznatog itali-

Prof. dr Anka Popović-Vranješ

janskog sira Pekorino. "Imlek" je jedan i dobro je da imamo takvu kompaniju. Ja sam skoro bila u najvećoj mlekari u Austriji koja prerađuje 900.000 litara mleka. Tehnički i tehnološki je bolje opremljen "Imlek".

Bajine Bašte i mlekaru "Ekomlek" iz Kruševca. Svaka od ovih mlekara je po nečemu posebna. Mlekara "Puđa & Perković" iz Livna proizvodi čuveni livanjski sir, sir trapist i livanjac i to je primer mlekare kojoj je kvalitet na prvom mestu. Insistiraju na svakom tehnološkom detalju i njegovom sprovođenju ako je u cilju bolji kvalitet. Kupci su prepoznali njihov kvalitet i oni su primer da nije cena glavna, već je važniji kvalitet. Mlekara "Sirela" iz Maglića ima kombinovani profil, konzumno-sirarskog tipa i može biti model uspešnosti manjih mlekara kod nas. Pred prodavnicama "Sirele" mogu se videti redovi za njihovim proizvodima. Njihova deviza je visok kvalitet a umerena cena. Mlekara "Ekomlek" Kruševac je primer mlekare

Prof. dr Miroslav Vesković

koja je opremljena u tipu mlekare u Švajcarskoj. Radi po standardnoj tehnologiji kvalitetne sireve, u hodu rešava pitanje korišćenja surutke i boljeg korišćenja energije i bolju zaštitu životne sredine. Zahvaljujem se i mlekari "Somboled" iz Sombora sa kojom više od 10 godina uspešno saradujemo.

Takođe se zahvaljujem i direktorici Poljoprivredne škole iz Futoga, Željki Miličević i njenim saradnicima, koji su nam uvek na usluzi pri realizaciji naših projekata.

Model za uspešne projekte je povezanost nauke, nadležnih ministarstava, mlekara i proizvođača mleka - rekla je prof. dr Anka Popović-Vranješ, u uvodnom delu konferencije.

Univerzitet - faktor razvoja

Učesnicima javne prezentacije obratio se i prof. dr Miroslav Vesković, rektor Univerziteta u Novom Sadu.

Univerzitet u Novom Sadu sa svojih 14 fakulteta, dva naučna in-

stituta, sa preko 50.000 studenata i preko 4.000 zaposlenih jeste i mora sve više da bude faktor razvoja grada Novog Sada, AP Vojvodine i Republike Srbije, jer nije naš zadatak samo da obrazujemo mlade i samo da se bavimo naučno-istraživačkim radom - rekao je rektor Vesković.

Jedan od važnih zadataka našeg Univerziteta jesu primenjeni projekti i da naučno-istraživački rad pretvaramo u komercijalno dostupne proizvode. Zato je ovaj projekat još jedan važan projekat koji pokazuje kakva je uloga našeg Univerziteta.

Poljoprivredni fakultet kao deo našeg Univerziteta nastao je i pre nego što je formiran Univerzitet u Novom Sadu. Jer, šta formirati na ovom prostoru ako ne Poljoprivredni fakultet. Poljoprivredni fakultet ostao je i do današnjeg dana jedan od najznačajnijih stubova našeg Univerziteta, pre svega zbog toga što je uvek bio orijentisan na vezu između poljoprivrednih proizvođača, prerađivača i ostalih a ne samo vezan za naučno-istraživačke projekte, ali su naučno-istraživački projekti bili prepoznati kao među najkvalitetnijima u prostoru Novog Sada, Republike Srbije, ali i mnogo šire. Veoma je značajno što je ovaj istraživački projekat istovremeno i deo jednog šireg prostora jugoistočne Evrope i verujem da ćemo u bliskoj budućnosti imati slične projekte na prostorima Dunavskog makro regiona koji obuhvata 14 zemalja i u sklopu toga moramo na odgovarajući način da se pripremimo za ono što je budućnost i našeg Univerziteta i ovakvih projekata, a to je specijalizacija. Evropa u velikoj meri insistira na nečemu što se na engleskom zove Smart Specialisation Strategy (Platforma pametnog profilisanja). Moramo na vrlo jasan način izabrati nekoliko značajnih prioriteta, te prioritete razvijati zato što imamo unutrašnje potencijale, zato što imamo u našem neposrednom okruženju potencijale da ove oblasti razvijamo i pretvarimo u komercijalne proizvode.

Treba razmišljati o jednom profilisanju koje zapravo uključuje nešto što bismo verovatno nazvali bioekonomija. Bioekonomija obuhvata jedan širok dijapazon, od proizvodnje hrane do proizvodnje energije, biomaterijala, itd. Na takav način treba da iznađemo odgovarajući balans između različitih aspekata proizvodnje koji mogu da se dešavaju na našem prostoru, da iskoristimo resurse koje imamo i da naše znanje uključimo na pravi način.

Univerziteti moraju da budu u stalnoj komunikaciji i meni

je posebno drago što ste danas pomenuli čitav niz kompanija iz oblasti proizvodnje i prerade mleka i mlečnih proizvoda zato što je to adekvatna komunikacija koja mora da se ostvari. Moramo da se oslanjamo jedni na druge. Naša istraživanja koja nisu vezana na realnim parametrima nisu prava istraživanja. Sa druge strane istovremeno mladima moramo da pošaljemo jednu poruku - razmišljajte preduzetnički. Nemojte čekati da država ili bilo ko drugi rešava vaše probleme, naučite nešto tokom studija, pokušajte nakon toga da to što ste naučili pretvorite u neki proizvod, da pretvorite u nešto što ima tržište, obezbedite platu za sebe i još jednog ili dvoje oko sebe i pustite da ta kompanija postepeno raste. Samo na taj način pomoći ćete pre svega sebi, ali i zemlji i okruženju u kome živite - rekao je rektor Miroslav Vesković, obračunajući se studentima.

Poljoprivredni fakultet istraživački orijentisan

Svoj komentar o projektu izneo je i prof. dr Banko Čupina, prodekan za nauku Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu

Izrazio bih veliko zadovoljstvo što naš fakultet učestvuje na ovom tipu projekta.

Prof. dr Banko Čupina

Poljoprivredni fakultet kao istraživački orijentisana institucija podržava ovakve tipove projekata i ovo nije jedini SEE-ERA NET projekat na kome naš fakultet učestvuje već smo mi učesnici pored ovoga na još 4 SEE-ERA NET projekata koji se završavaju krajem 2012. godine. Meni je posebno zadovoljstvo da mogu da učestvujem u ovakvom skupu i njegovom radu imajući u vidu da sam i sam učesnik, odnosno koordinator na jednom projektu koji ima čak 14 institucija u svom konzorcijumu - rekao je prodekan Čupina, poželevši učesnicima projekta uspešan završetak.

Ova konferencija bila je zanimljiva i po tome što su se učesnici na projektu iz Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine predstavili putem skype-a, jer zbog vremenskih neprilika nisu bili u mogućnosti da prisustvuju.

Aktivno učešće u diskusiji nakon predavanja prof. dr Anke Popović-Vranješ na temu "Standardizacija tehnološkog procesa i opis fizičko hemijskih i senzornih osobina pirotskog i sjeničkog sira", uzeli su prof. dr Milan Kraljinović i prof. dr Mihajlo Ostojić. O predavanju profesorka Vranješ i diskusijama opširnije u idućem broju.

D. Č.

Učesnici konferencije

za poljoprivredu i sekretara za poljoprivredu Gorana Ješića i njegovih saradnika - naglasila je prof. dr Anka Popović-Vranješ.

Važno iskustvo - zaštita prehrambenih proizvoda

Ima jedno iskustvo koje sam naučila na ovom projektu a važno je za zaštitu prehrambenih proizvoda. Mi smo radili na standardizaciji sjeničkog i pirotskog sira za potrebe ovog projekta, a onda smo hteli da istovremeno izvršimo i zaštitu sjeničkog sira, i geografsko poreklo i autohtonost. Podršku smo imali od Ministarstva za poljoprivredu, od gospodina magistra Rakitić Branislava koji je sve nejasnoće između nas i Zavoda za intelektualnu svoji-

Zahvaljujem se tehničkom direktoru "Imleka" Nataši Tucović koja je sve vreme bila s nama u vezi.

"Mlekoprodukt" Zrenjanin funkcioniše u sastavu francuske kompanije "Bongrain" i to je najveći industrijski pogon savremene opreme za proizvodnju šireg asortimana kvalitetnih sireva. Direktor "Mlekoprodukta" Zrenjanin, mr Živanko Radovančev se obradovao što držimo ovu konferenciju i kaže da nedostaje ovakvih sadržaja jer je on pored toga što je uspešan direktor u kompaniji "Bongrain" ostao veran nauci i struci.

Ima dosta i manjih mlekara kojima dugujemo zahvalnost. Tu prvo mislim na mlekaru "Puđa & Perković" iz Livna, zatim mlekaru "Sirela" iz Maglića, mlekaru "Spasojević" iz

Izbor sorti vinove loze

Prof. dr Nada Korać,
Poljoprivredni fakultet Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo,
hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Neoplanta je stvorena u Institutu za vinogradarstvo i voćarstvo u Sremskim Karlovcima, iz ukrštanja smederevke i traminca - Tamjanika je jedna od najstarijih i najpoznatijih muskatnih sorti na svetu, koju su spominjali još rimski pisci - Od belih vinskih sorti rizling italijanski dominira u domaćem sortimentu, naročito u Vojvodini

Neoplanta (slika 169) je stvorena u Institutu za vinogradarstvo i voćarstvo u Sremskim Karlovcima, iz ukrštanja smederevke i traminca. Autor je D. Milisavljević. Priznata je 1970. godine, zajedno sa župljanom i sirmiumom. Ime je dobila po latinskom nazivu grada Novog Sada. Najviše se proširila u Fruškogorskom vinogorju. Grožđe sazreva u II epohi. Po rodosti neoplanta nadmašuje Traminac. Veoma je osetljiva na niske temperature, na sivu plesan i na pepelnicu. Zahteva dugu rezidbu. Bujnog je rasta i razvija mnogo zaperaka. Sklona je formiranju gustog špalira, a kao posledica toga, slabije se oplodi. Zahteva redovno i uredno izvođenje svih zelenih operacija. Vino ima intenzivan miris, sličan muskatu. Puno je, sa visokim sadržajem alkohola, ili sa zaostalim neprevrelim šećerom. Pogodna je za proizvodnju specijalnih desertnih muskatnih vina. Čak i rakija komovica ispečena od neoplante ima karakterističan miris.

Tamjanika. U svetu je ova sorta poznata pod različitim nazivima: Muscat blanc, Muscat de Frontignan, Muscat de Lunel, Gelber Muskateller, Muskateller i dr. Ovo je jedna je od najstarijih i najpoznatijih muskatnih sorti na svetu. Još rimski pisci su je spominjali u svojim delima. U Mađarskoj se gaji u tokajskom vinogorju, gde zajedno sa furmintom i lipovinom daje čuvena tokajska desertna vina. U Srbiji je od davnina prisutna u sortimentu, a u poslednjih nekoliko godina se propagira kao autohtona sorta. Sazreva početkom III epohe, dobro nakuplja šećer i daje srednje prinose. Osetljiva je na niske temperature i na sivu plesan. Vino je finog muskatnog mirisa. Pored bele postoji i crni varijetet tamjanike.

Rizling italijanski (graševina, grašac), slika 170. Od belih vinskih sorti rizling italijanski dominira u domaćem sortimentu, naročito u Vojvodini. Odlikuje se redovnom i dobrom rodnošću, sposobnošću samoregulacije vegetativno generativnog potencijala i relativno dobrom otpornošću na mrazeve. Daje harmonična, pitka, kvalitetna vina. Zbog poznog sazrevanja i variranja kvaliteta grožđa i vina, izvršena je klonska selekcija ove sorte u Sremskim Karlovcima. Priznata su tri klona: SK 13, SK 54 i SK 61 (Cindrić, 2000). U proizvodnji je najbolje rezultate pokazao klon **SK 54**, koji redovno nakuplja preko 20% šećera, obilno rađa i daje pitka, harmonična vina sa finim voćnim kiselinama.

Župljanka. Sorta je dobila ime po rodnom kraju autora, dr D. Milisavljevića. Stvorena je u Institutu za vinogradarstvo i voćarstvo u Sremskim Karlovcima, iz ukrštanja prokupca i crnog burgundca. Priznata je 1970. godine. Najviše se gaji na Fruškoj gori ali i ostalim vinogorjima u Srbiji. Sazreva na početku III epohe. Daje visoke

Perspektivna sorta

Sila je stvorena je ukrštanjem kevidinke i šardonea. Ime je dobila po inicijalima prvog autora dr Sime Lazića. Gaji se u Fruškogorskom vinogorju. Daje visoke prinose. Vrlo je otporna na botritis, ali po otpornosti prema niskim temperaturama zaostaje za rizlingom italijanskim. Vino sile je lako, prijatnog ukusa, harmonično, sa diskretnom, prijatnom aromom šardonea. Perspektivna je sorta.

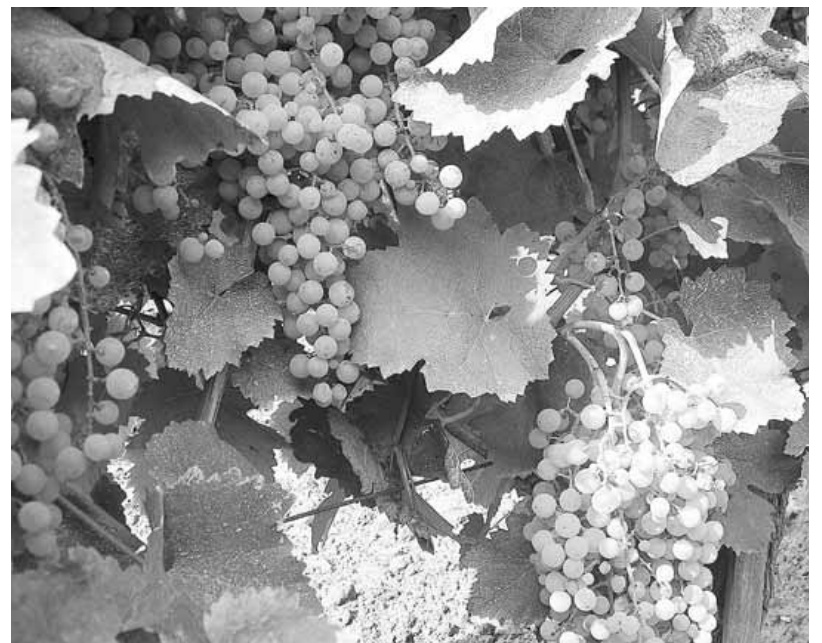
i redovne prinose. Otpornost prema niskim temperaturama je osrednja. Otporna je na sivu plesan, a vrlo osetljiva na peronosporu i oidium. Dobro nakuplja šećer i uz to ima visok sadržaj kiselina (9-12 g/l). Po sastavu kiselina župljanka je specifična jer sadrži više jabučne nego vinske kiseline. Vino je žuto - zelene boje, osvežavajuće, puno, sa čistim, prijatnim vinskim bukeom. Po kvalitetu vina obično malo zaostaje za rizlingom italijanskim. Kada je u pitanju vino župljanke, tehnolozi moraju voditi posebnu brigu o jabučnoj kiselini. Ako dođe do jabučno-mlečne fermentacije, kiselost vina se drastično smanji, te ono postane neharmonično.

Slankamenka crvena (plovina). Vrlo stara balkanska sorta. Na većim površinama gaji se u Bugarskoj, Turskoj, Albaniji, Rumuniji, Mađarskoj. U Vojvodini se više gaji crvena slankamenka a u centralnoj Srbiji varijetet sa tamnijom bojom pokožice, takozvana crna plovina. Sazreva u II epohi, daje redovne i vrlo visoke prinose ali sa malim sadržajem šećera i kiselina u širi. Jedna je od najrodnijih vinskih sorti. Treba je rezati kratko. Tokom kišnih jeseni mnogo strada od sive plesni. Osetljiva je na mrazeve. Vino je pitko, tanko, sa niskim sadržajem alkohola i kiselina, obično žute boje, vrlo često sa blagom crvenkastom nijansom, posebno kada je u pitanju varijetet sa crnim bobicama. Neutralnog je ukusa, siromašno na mirisu, tanko, jednostavno. Zbog niskog sadržaja alkohola i kiselina, vino se teško čuva. Na domaćem tržištu ova sorta daje najveći deo sirovine za bela stona vina. Grožđe je prijatno za jelo, pa se često koristi i kao stono. Slabe je transportabilnosti, bobice se krune, tako da se može koristiti samo na lokalnim tržištima. Neophodno je izvršiti klonsku selekciju ove sorte.

Sila (slika 171). Stvorena je ukrštanjem kevidinke i šardonea. Priznata je 1988. godine. Autori su S. Lazić, V. Kovač i P. Cindrić. Dobila je ime po inicijalima prvog autora dr Sime Lazića. Gaji se u Fruškogorskom vinogorju. Daje visoke prinose. Vrlo je otporna na botritis, ali po otpornosti prema

Panorama oglednog dobra u Karlovcima

Slika 171. Sila (N. Korać)

niskim temperaturama zaostaje za rizlingom italijanskim. Ovu osobinu, kao i kasno sazrevanje, treba imati u vidu pri izboru terena za sadnju vinograda. U odnosu na rizling italijanski nakuplja nešto manje šećera i ima niže kiseline.

Vino sile je lako, prijatnog ukusa, harmonično, sa diskretnom, prijatnom aromom šardonea. Perspektivna je sorta.

(Preuzeto iz knjige: "Proizvodnja voća i grožđa na malim površinama")

Slika 170. Rizling italijanski klon SK 54 (P. Cindrić)

Slika 169. Neoplanta (P. Cindrić)

VOGANJ - 20. SREMSKI SVINJOKOLJ

Dobar mezetluk, još bolji pazar

Tradicionalni "Sremski svinjokolj", koji je održan 16. decembra u Vognju, i ove godine privukao je velik broj posetilaca iz Srema, ali i goste iz Slovenije.

Sve njih mame iste stvari: sveže spravljene specijalitete od svinjskog mesa, kao i bodrenje takmičara u nadmetanjima za najbolju mesarsku ekipu i u kuvanju kotlića.

Osam takmičarskih ekipa učestvovalo je na ovogodišnjem 20. Sremskom svinjokolju u Vognju. Kao i prethodnih godina veoma zanimljiv je bio starinski način šurenja paljenjem koje su ove godine prvi put prikazali mladi Voganjci osvojivši i nagradu za taj posao. Kako kažu, „Deda Steva Belja je palio godinama, a vreme je da neko mladi preuzme da to radi pa zato ima dosta mladih ekipa“.

Kuzminci su bili najbolja mesarska ekipa, najukusniju kobasicu spravili su Bešenovci, čvarke Stejanovčani, džigerljaču ekipa "Ciba" iz Vognja, a za najoriginalniji nastup nagrađeni su "Kumovi" iz Vognja.

Vlatka Mišković

Vešte ruke majstorske

Nagrađene su i najbolje reduše, a Stejanovčanke su imale najukusniji paprikaš. Sastavni deo svinjokolja bila je trpeza koja prati ovaj najvažniji posao u godini. Jer kao i nekada i sada je na trpezi moralo biti kolača sa salom, štrudle, šapica, vanilica, svežeg paprikaša, šunke, slanine i džigerljače.

Pored mogućnosti da se "meznu" nadaleko čuvene sremske svinjske đakonije gosti su imali priliku i da kupe sveže meso, sirovu slaninu, čvarke, kobasice... Prodavalo se i meso po cenama nižim za 10 odsto

nego u mesnicama. Upravo zbog toga u Vognju je bilo gostiju sa svih strana i kako se videlo svi su bili zadovoljni, posebno organizatori.

Vratiti tradiciju

- Mi se trudimo svim silama da uključimo što više mladih žena, da

Tradicionalno „opaljivanje“ tovljenika u slami

"Euro Sremci" najbolji u kuvanju kotlića

Nagrađeni

Za najbolji originalni nastup na "20. Sremskom svinjokolju" osvojila je ekipa "Kumovi" iz Vognja, ekipa "Stejanovčani" bila je najbolja u pravljenju čvaraka, za najbolje u proizvodnji i kvalitetu masti od svinjskog sala proglašena je ekipa "Sremski čvarak" iz Vognja, najbolju džigerljaču napravila je ekipa "Ciba", takođe iz Vognja, a najbolju sremsku kobasicu proizvela je ekipa "Bešenovci" iz Bešenova.

Za najbolje u klanju i obradi mesa proglašena je ekipa "Graničar" iz Kuzmina, za tradicionalni prikaz sremskog svinjokolja (opaljivanje svinje) proglašena je ekipa "Tradicija" iz Vognja, dok je za umeće u klanju autohtonih rasa svinja bele mangulice nagradu osvojio Steva Belja iz Vognja.

Za kuvanje kotlića od svinjskog mesa dodeljene su tri nagrade. Prvo mesto je osvojila ekipa "Euro Sremci" iz Rume, drugo mesto pripalo je ekipi "Munja" iz Rume, a treće mesto osvojila je ekipa "Lovorov list" iz Vognja.

Za najbolje reduše proglašene su Ljilja Počuča i Kaja Lolić iz Vognja. Priznanje za najbolju etno postavku kao i za najbolji paprikaš pripalo je Aktivu žena iz Stejanovaca.

se vrati tradicija kao što je nekada bila, mada je to izuzetno teško u današnje vreme jer je brz tempo života - rekao je Aleksandar Mišković, predsednik Saveta MZ Voganj.

Aleksandar Mišković

Predsednik SO Ruma Goran Vuković, rekao je da sama činjenica da se u Vognju 20 godina održava svinjokolj znači da je ova manifestacija našla svoje uporište među narodom Vognja, Rume.

- Hoćemo i želimo da se tradicija sremskog svinjokolja nastavi, jer nam je u cilju da Voganj ima jednu ovakvu manifestaciju, zato što je uzgoj svinja ovde tradicionalan - rekla je Vlatka Mišković, predsednica Etno udruženja iz Vognja.

Stručna predavanja

Svinjokolj nije prošao bez igre i pesme. Mladi harmonikaši iz tamošnje osnovne škole su veoma dobro znali kako da zagreju i goste i domaćine. Uz pesmu i igru dobro je išlo i domaće vino začinjeno ukusnom hranom koja je jedna od osnovnih karakteristika Srema i Sremaca.

Druženje je nastavljeno u Trećoj mesnoj zajednici u Rumi, gde su podeljene nagrade najuspešnijima, a kako i priliči uz muziku su bili "zavilani" paprikaš i kobasica.

Valja napomenuti da su ovogodišnji "Sremski svinjokolj" pratila i stručna predavanja iz stočarstva i ratarstva uvaženih profesora sa Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu i Novosadskog Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, koja su bila održana dva dana ranije. Tako su poljoprivrednici iz Vognja mogli da se informišu o aktuelnim temama iz pomenutih oblasti.

D. Ćosić

Đakonijama se predstavile i vredne Sremice

Podstrek proizvođačima

Do sada je za takmičenje prijavljeno 239 takmičara, ali prijavljivanje još nije završeno

U susret predstojećem 39. saboru poljoprivrednika rekordera Srema, sekretar Udruženja za agrar Sremske privredne komore **Vladimir Vlaović** izjavio je da je za tradicionalno takmičenje prijavljeno 239 takmičara, ali da prijavljivanje nije završeno tako da će sremski sabor okupiti znatno više proizvođača hrane.

- Završna manifestacija 39. sabora biće krajem februara u Sremskoj Mitrovici, takmičenje obuhvata proizvodnu godinu, a prijavljivanje se vrši po ustaljenom kalendaru: za strmine od marta do maja, za jare kulture od maja do avgusta, početkom septembra za pšenicu, u tokom jeseni za ostale kulture, voćarstvo i povrtarstvo, a od 1. januara sagledavaju se rezultati, odnosno prijavljuju se oni koji će učestvovati u takmičenju iz stočarstva i mlekarstva, objašnjava Vlaović.

To što se preostajući sabor 39. po redu, ne znači i da je pre toliko godina održan prvi sabor, jer, sveukupno posmatrano kaže naš sagovornik, ova manifestacija nekoliko godina nije održavana. Godinama je veliko takmičenje bilo organizovano na nivou nekadašnjeg PIK-a "Sirmijum", vodio ga je pokojni Bora Drobniak, posle toga zborovanje je "preuzeo" u nadležnost Zadrugni savez Srema, a kada se pre dve godine savez

ugasio godinu se pauziralo sa organizovanjem takmičenja. Prošle godine je organizaciju Sabora poljoprivrednika Srema preuzela Sremska privredna komora, jer je Zadrugni savez Srema bio kolektivni član regionalne komore.

Iako do održavanja završnice sabora ima vremena, članovi Takmičarske komisije Sremske privredne komore svode račune za takmičarski deo posla koji je obavljen. Ovih dana sledi održavanje sastanka sa zadatkom da se sačini rang lista uspešnosti prijavljenih takmičara.

- Nakon toga znaćemo redosled takmičara na listi. Do sada su se prijavila četiri takmičara za proizvodnju ječma, tri za ovas, 62 za pšenicu, 61 za kukuruz, 23 za šećernu repu, 28 za soju, za suncokret 13, za lubenice osam, za dinje tri, za jabuke jednog, za breskve devet, tri za krušake dva za grožđe, tri u proizvodnji krompira, jedan u proizvodnji silažnog kukuruza, jedan u proizvodnji paradajza i 12 u proizvodnji duvana, navodi naš sagovornik.

Novac je najveći problem u organizaciji sabora. Organizatori su konkurisali kod Sekretarijata za poljoprivredu AP Vojvodine, a ostalo moraju da obezbede od donatora. Iako su teška vremena, nadaju se da će uspeti u nameri i uspešno okončati još jedan takmičarski ciklus. **S. Đ.**

Prošlogodišnji sabor poljoprivrednika Srema

produktna berza ad
novi sad

**SVIM POLJOPRIVREDNIM
PROIZVOĐAČIMA ŽELIMO
SREĆNU I BERIČETNU 2013. GODINU**

Brzo rastemo. Rastimo zajedno!

KWS – Proizvođač semenskog kukuruza sa najbržim rastom

Sve više proizvođača kukuruza oslanja se na KWS kukuruz. Danas se širom Evrope dva miliona i pet stotina hiljada hektara kukuruza seje KWS hibridima. Ključ uspeha: jedan od najvećih programa proizvodnje semena lokalno prilagođenog hibrida kukuruza.

Na ovaj način obezbeđujemo najviši rast u svim regionima.

Kada ćete početi da rastete sa nama?

KWS Seme Yu d.o.o.
Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Sejemo budućnost
od 1856

Savremena proizvodnja voća

Ako postoji svetla tačka u razvoju poljoprivrede Srbije to je voćarstvo. Zahvaljujući Poljoprivrednom fakultetu uvedeno je dosta novih tehnologija. Samo u Vojvodini sada se procenjuje da ima preko 1.200 hektara zasada jabuke sa najnovijom tehnologijom. - Srbija je 2006. godine izvezla oko 35.000 tona jabuka, a već 2011. godine ta cifra se popela na 130.000 tona

U okviru programa međunarodne saradnje Poljoprivredni fakultet iz Novog Sada, Departman za voćarstvo i Društvo voćara Vojvodine, 15. decembra organizovali su Savetovanje o savremenoj proizvodnji voća.

Iskustva iz ove oblasti izneli su prof. dr Zoran Keserović i prof. dr Krunoslav Dugalić iz Instituta u Osijeku, koji su saopštiti najnovije ocene o pogodnosti sorata jabuka u sistemu ekološke poljoprivrede.

Ovo je bila dobra prilika da se vidi značaj integralne i organske proizvodnje, kao i korist od funkcionisanja prognostičkih službi, koji u Vojvodini sve više dobijaju na značaju i odgovornosti.

Voćarstvo - svetla tačka poljoprivrede Srbije

- Došlo je vreme kada moramo dosta raditi na novim informacijama i nadam se da ćete sa ovog savetovanja otići sa novim znanjima - zaključio je prof. dr Zoran Keserović, pozdravljajući impozantan skup u amfiteatru Poljoprivrednog fakulteta.

Prof. dr Zoran Keserović

- Ako postoji svetla tačka u razvoju poljoprivrede Srbije to je voćarstvo. Zahvaljujući Poljoprivrednom fakultetu ovim savetovanjima mi smo uveli dosta novih tehnologija. Samo u Vojvodini sada se procenjuje da ima preko 1.200

Učesnici Savetovanja

hektara zasada jabuke sa najnovijom tehnologijom.

Srbija je 2006. godine izvezla oko 35.000 tona jabuka, a već 2011. godine ta cifra se popela na 130.000 tona. Sigurno za takvo povećanje i uvođenje tehnologija je zaslužan Departman Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu. Zato smo i ovo savetovanje podelili u dve radionice: oko integralne i organske proizvodnje a govorićemo i o iskustvima koja smo stekli na stručnim ekskurzijama u okviru projekta AP-LE NET 2 u Italiji. Drugi deo odnosi se na funkcionisanja izveštajno-prognostičkih službi - rekao je profesor Keserović.

Značajna podrška fakulteta

Skupu je pozdravio i prof. dr Milan Popović, dekan Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu.

- Zahvalio bih se Društvu voćara Vojvodine kao i svima koji su doprinedli održavanju ovog savetovanja. Posebno se zahvaljujem pozvanim predavačima koji će svako iz svog ugla iz domena proizvodnje voća, kako kod nas, tako i u regionu do-

Prof. dr Milan Popović

prineti aktuelnosti svih aspekata proizvodnje ove veoma važne poljoprivredne kulture - rekao je prof. dr Milan Popović.

- Poljoprivredni fakultet i Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu

Akademik prof. dr Dragan Škorić

sa svog aspekta dali su i daju značajnu podršku programima unapređenja proizvodnje voća kroz različite forme edukacije studenata na svim nivoima obrazovanja, kako kroz konkretne naučno-istraživačke projekte iz različitih izvora finansiranja, tako i kroz različite oblike saradnje sa neposrednim proizvođačima. Zbog toga i ovom prilikom želim istaći da je Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu i danas po radu i ostvarenim rezultatima kroz generacije agronoma iz različitih oblasti poljoprivrede prepoznatljiv ne samo u zemlji već šire u regionu. Fakultet ima veliki broj studijskih programa

i nema sektora poljoprivrede koji se ne proučava na našem fakultetu. Naš fakultet ima veliki broj zainteresovanih mladih ljudi koji žele da se edukuju i stiču znanja iz oblasti poljoprivrede. U tom smislu, jedan broj naših nastavnika i saradnika koji su upravo prepoznatljivi po svojim stručnim i naučnim radovima posvećenih različitim pravcima savremene proizvodnje voća aktivno će uzeti učešće na ovom skupu.

Želeo bih takođe da ohrabrim sve koji se bave savremenom proizvodnjom voća da će im fakultet, odnosno Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu i pejzažnu arhitekturu, uvek biti širom otvoren za svaku dobru ideju, savet ili preporuku - istakao je prof. dr Milan Popović.

Promeniti stanje u selima Srbije

Učesnike Savetovanja pozdravio je i akademik prof. dr Dragan Škorić.

- Pre više od godinu dana Odbor za selo SANU-a je formiran od poznatih akademika, uglednih profesora i naučnih radnika kao i javnih u kulturnih radnika - rekao je akademik prof. dr Dragan Škorić.

- Cilj našeg odbora je da promenimo stanje u selima Srbije. U Srbiji ima oko 4.800 sela, 702 iz umiru, a sigurno da će za 10 do 15 godina broj sela biti smanjen. U Srbiji trenutno ima preko 50.000 praznih kuća na selima i tri puta toliko onih objekata koji čine infrastrukturu u domaćinstvima na selu.

Ono što je još bitno je da je socijalni položaj na selu velikog broja, posebno starijih ljudi, veoma loš, oni su ugroženi i na ivici egzistencije. Mi želimo da određenim programima skrenemo pažnju javnosti a i onima koji rukovode ovom zemljom na probleme i da damo neke određene predloge kako ići dalje.

Mislim, a i naš Odbor, da bez deklaracije koju bi usvojila Skupština Srbije i napravila jednu valjanu strategiju kratkoročnog i dugotrajnog razvoja agrara u Srbiji nema ni napretka reformi na selu.

Osnovna ćelija društva je porodica, a u agraru je to selo, tj. zadruga, odnosno ujedinjeni proizvođači na nivou zadruge. Zbog toga smo mi napravili publikaciju "Zašto i kako organizovati zadruge". Želja nam je da ti primerici stignu u svako selo Srbije i da naši zemljoradnici počnu da razmišljaju kako da se udružuju - zaključio je akademik Škorić.

Podići proizvodnju u voćarstvu

Ispred Pokrajinskog sekretara za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo skup je pozdravio Branislav Knežević, zamenik sekretara.

- Ono što vi radite dugi niz godina, a čuli smo da su značajni uspesi napravljeni u proizvodnji voća, svakako da Pokrajinski sekretarijat u saradnji sa Departmanom i Poljoprivrednim fakultetom će uvek podržavati. I ranije smo imali značajnih projekata koji su realizovani a sigurno je da ćemo i u budućnosti voćarstvo značajno podržati jer ovo je jedna grana poljoprivrede koja je perjanica. Moramo značajno podići proizvodnju u voćarstvu, jer će to biti jedna od uzdanica u poljoprivredi.

Pokrajinski sekretarijat će biti malo drugačije koncipiran u narednom periodu, podržavaće ono što vredi i neće se rasipati novac uzaludno, a značajna sredstva će biti uložena kako u navodnjavanje - rekao je Knežević.

Branislav Knežević

Savetovanje je bila dobra prilika za sticanje novih znanja, kao i da se voćarima i onima koji su zainteresovani da uđu u ovaj vid poljoprivrede proizvođači približe aktivnosti Departmana za voćarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, koji je u saradnji sa investorima u poslednjih deset godina postigao visoke rezultate u uzgoju voća, posebno jabuka. Valja napomenuti da Departman na sopstvenom imanju razvija rasadničarsku proizvodnju i ima oglede sa više voćnih vrsta.

(U idućem broju predavanje prof. dr Zorana Keserovića)

D. Čosić

REČ VOĆARA

Slušati savete stručnjaka

Među učesnicima Savetovanja bio je i Milan Marković, voćar iz Neradina.

Milan Marković kaže da se voćarstvom bavi 30 godina, da ima i starog i novog savremenog zasada po preporukama Instituta, odnosno novim tehnologijama.

- Najstariji voće staro je 15 godina. Od sortimenta jabuka imam Red Chiefa, Golden Reindersa, itd., a breskvama se bavim još duže. Ukupne proizvodnje imam 22 jutra, od toga su 11 jutara jabuke, dva jutra šljive, pola jutra kaj-sija, a ostalo je pod breskvom. U planu je da idemo dalje i da sadimo pod gustim zasadom. Ranije smo stavljali više sorata na jedan hektar što ubuduće nećemo raditi već ćemo ići jednu sortu na jedan hektar - kaže Marković.

Da li ste zadovoljni voćarskom proizvodnjom?

- Baš kako je rečeno i na ovom predavanju voćarstvo je perjanica naše poljoprivrede. Sa tim se u potpunosti slažem, jer da nije tako ne bih se bavio tom proizvodnjom.

Šta za vas znače ovakva savetovanja?

- Ova savetovanja su izuzetno dobra i šteta je što nisu češća. Imao sam prilike da u sklopu Departmana Poljoprivrednog fakulteta idem na studijska putovanja po Evropi i vidim kako se i tamo radi. U potpunosti slušam savete stručnjaka i trudim se da pratim nove tehnologije - rekao je Milan Marković.

Pored zemlje koju ima pod voćem Marković poseduje još desetak jutara na kojim gaji ratarske kulture.

Milan Marković

Izložbeni prostor

PREZENTACJE I NAUČNI RADOVI SA 14. SIMPOZIJUMA O ZAŠTITI BILJA I 9. KONGRESA O KOROVIMA NA ZLATIBORU

Novo iz Kompanije "Bayer CropScience" - Yunta Quattro

Pružza zaštitu od lisnih vašiju i cikada - Ovo je proizvod koji pružza potpunu zaštitu i od bolesti i od štetočina u početnim fazama razvoja, jer je on kombinacija 4 aktivne materije - clothianidin, imidacloprid, tebuconazole i prothioconazole. Pored zaštitnog delovanja pozitivno utiče na fiziologiju biljke u početnim fazama razvoja

Na zlatiborskom Savetovanju zaštitara Zoran Tomašev temeljno je predstavio novitete kompanije "Bayer CropScience".

- Mi se uvek baziramo na novinama i novitetima u svemu što radimo tako da ove godine predstavljamo jedan novi proizvod - **Yunta Quattro**. To je insekt-fungicid za tretman semena, proizvod koji pružza zaštitu od najznačajnijih bolesti koje se prenose semenom ili zemljištem kao što su *Tilletia sp.* i *Ustilago sp.*, i pored toga to je proizvod koji je najefikasniji na *Fusarium* koji se prenosi semenom ili zemljištem. Takođe pružza zaštitu od lisnih vašiju i cikada. To je problem koji se javlja poslednjih godina, promenom tehnologije, setvom sve manjih količina semena i uvođenjem nekih zapadnih sorti, nemačkih i francuskih koje insistiraju na manjim količinama semena, zatim pomeranjem rokova setve na ranije datume evidentno se pojavljuje problem lisnih vašiju odnosno cikada što je bilo prošle godine - podsetio je Tomašev.

- Ovo je proizvod koji pružza potpunu zaštitu i od bolesti i od štetočina u tim početnim fazama razvoja, jer je on kombinacija 4 aktivne materije - clothianidin, imidacloprid, tebuconazole i prothioconazole. Pored tog zaštitnog delovanja on pozitivno utiče na fiziologiju biljke u početnim fazama razvoja, biljke imaju jače razvijene korenov sistem i jače su razvijene nadzemno. Samim tim biljke su spremnije za prezimljavanje, odnosno te biljke spremnije ulaze u promenljive vremenske uslove: bez obzira da li je po sredi suša, preterana količina vlage ili niske temperature, itd.

Prošle godine smo na više lokaliteta postavili ogledne na kojima vidimo pozitivan uticaj na prinos u odnosu na Lamardor, naš standard. To je uticaj kojim je dobijeno od 100 kg, pa sve do 800 kg više prinosa, u zavisnosti od lokaliteta. Isto tako postavili smo na par lokaliteta ogled pšenice gde vidimo da je proseki prinosa svih tih ogleda veći za nekih 300 kg/ha, što znači da

Zoran Tomašev

se investicija u ovaj preparat isplati najmanje tri puta, što nam govori da poljoprivredni proizvođači imaju finansijski efekat potpuno ispunjen - rekao je Tomašev.

KONCEPT TRETMANA SEMENA

Bayer Seed Growth

Tretman semena je najciljaniji tretman u zaštiti bilja, on je bezbedan kako po životnu okolinu tako i po korisnike jer se odvija u potpuno kontrolisanim uslovima - Imamo najbolje formulisane proizvode jer iza nas stoji 100 godina tradicije

- Pored toga što pričamo o novom proizvodu mi ćemo predstaviti naš koncept tretmana semena koji je nešto više od običnog tretmana semena. Taj koncept se zove Bayer SeedGrowth od ove godine i nosi slogan "Više od običnog tretmana semena". Kako bi objasnili čitav koncept tretmana semena moramo prvo da se vratimo i sagledamo šta su prednosti tretmana semena.

Tretman semena je najciljaniji tretman u zaštiti bilja, on je bezbedan kako po životnu okolinu tako i po korisnike jer se odvija u potpuno kontrolisanim uslovima. On je ekološki jer se mala količina preparata koristi po površini zemljišta. Ako sagledamo samo efekat tretmana semena za razliku od nekog folijarnog tretmana koji pokriva 10.000 m² po hektaru taj tretman spušta se na samo 58 m² dodirne površine proizvoda i zemljišta. Isto tako Bayer SeedGrowth objedinjuje pet najbitnijih elemenata u ovom procesu. Objedinjuje sagledavanje semenskog materijala. Ovo je potpuno profesionalni tretman semena jer mi radimo partnerski sa semenskim kućama koje dobijaju najbolji semenski materijal. Pored toga imamo najbolje formulisane proizvode jer iza nas stoji 100 godina tradicije. Isto tako je jako bitno sagledavanje opreme kojom se vrši tretman i Bayer za svaki taj tretman obezbeđuje posebnu pripremljenu recepturu u saradnji sa semenskom kućom. Međutim to ne bi bilo dovoljno ako one nemaju kontrolu kvaliteta. Mi polako uvodimo i tu kontrolu kvaliteta kroz dva testa.

U ovom trenutku mi imamo devet preparata registrovano na tržištu i od pre par godina počinjemo uvođenje sredstava za oblaganje semena. Iz našeg proizvodnog programa to je Peridiam. Što se tiče kukuruza prošle godine smo uveli jedno novo rešenje, a to je Peridiam Evolution 302 koji u velikoj meri smanjuje oslobađanje insekticidne prašine sa semena. I tu imamo dva cilja. Prvi cilj je da sprečimo oslobađanje insekticidne prašine u vazduh, jer se ona stvara prilikom mehaničkog trenja u zemljištu, a sa druge strane isto tako umanjujemo skidanje samog preparata sa semena. Kada gledamo tretman semena sa i bez uvođenja ovog polimera mi vidimo da se za 81% smanjuje količina oslobođene prašine sa semena, ako gledamo analizu kroz Heubach test. Heubach test je test koji analizira oslobađanje prašine sa semena. On praktično simulira sejalicu i to je jedan zvaničan test koji je uveden u zapadnim zemljama, ali mi idemo i korak više. Mi smo taj proces postavili u Srbiji, u Somboru, i praktično svaka šarža tretirana sa našim preparatom prolazi kroz taj test. To radimo u partnerstvu sa

PSS u Somboru. Istorija Heubach testa počinje 2009. godine i mi od tada radimo na umanjenoj oslobađanja prašine i vidimo definitivno od 2009. godine zaključno sa 2012. godinom da imamo jednu tendenciju smanjenja oslobađanja te prašine. Ako uzmemo u obzir da je maksimalna količina dozvoljene prašine u EU 3 gr/100 kg, a u ovom trenutku imamo 0,47 gr/100 kg, skoro 10 puta smo ispod limita u Srbiji. Takođe prilikom samog tretmana mi smanjujemo sipljivost semena. Uvođenjem Peridiam Evolution mi povećavamo sipljivost semena koja za krajnji cilj ima povećanje preciznosti setve. Ako imamo preciznu setvu imamo dobar sklop i samim tim možemo očekivati dobre prinose. Uvođenjem Peridiam mi imamo za 8% bolju sipljivost semena u odnosu na standardni tretman.

Pored toga kako bi proizvođači dobili ono što i plate mi radimo i ono što je peta stavka u našem konceptu, a to je kontrola. Pored Heubach testa mi uvodimo od 1. januara i analizu količine nanošenja preparata na seme. Tako će svaka partija koja se istretira našim preparatom biti analizirana kod našeg partnera "Chemical Agrosava" na količinu preparata na semenu, što će biti implementirano 2013. godine.

Koncepta Bayer SeedGrowth je da mi pružzamo potpunu zaštitu semena i mlade biljke. Poljoprivredni proizvođači, kombinati, privatnici imaju potpunu zaštitu biljaka u početnim fazama razvoja. Pored toga mi razvijamo jedno partnerstvo sa semenskim kućama, nudimo jedan kvalitet samog tretmana jer potpuno kontrolišemo taj tretman. Poljoprivredni proizvođači i čitav lanac u tretmanu semena, od samog doradnog centra do proizvođača imaju sigurnost i kontrolu jer čitav proces ne bi imao smisla da nema kontrole. I mi smo uveli tu petu tačku - kontrolu. Ovaj koncept je jako bitan, jer svako seme ima samo jednu priliku, tako da i proizvođač ima samo jednu početnu šansu kroz setvu - istakao je Zoran Tomašev. **D. Č.**

Učesnici savetovanja

Fuzarioza klasa pšenice - stepen zaraze i realni gubici

Jevtić Radivoje, Lalošević Mirjana, Tančić Sonja, Skrobonja Jelica - Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Vrste roda *Fusarium* su rasprostranjene u svim rejonima gajenja pšenice i nanose značajne gubitke u prinosu i kvalitetu zrna. Nivo zaraze u polju u direktnoj je korelaciji sa predusevom i vremenskim uslovima tokom perioda cvetanja (BBCH 61-69). Ocena nivoa zaraženosti u polju izražava se procentualno kroz odnos ukupnog broja klasova i broja zaraženih klasova po 1 m². Međutim, procentualna ocena ne daje pravu sliku o realnoj zaraženosti i proceni gubitaka, jer se u kategoriju zaraženog klasa ubrajaju svi klasovi bez obzira na stepen zaraženosti klasa. Cilj ovih istraživanja je bio da se sagleda odnos između procentualne za-

raženosti klasova pšenice u polju i realnog stepena zaraženosti izraženog preko primene zvanične skale EPPO-a.

Istraživanja su vršena na sorti Rapsodija na parceli T27 u lokalitetu Srbobran na predusevu kukuruz. Uzorci su uzeti dijagonalno, pomoću drvenog rama dimenzija 0,5x0,5 m (0,25 m²). Ukupno je uzeto šest uzoraka, na rastojanju od 100 m jedan od drugog. Uzorak su činili svi klasovi u okviru dimenzija datog rama. Svaki klas iz uzorka ocenjen je po skali 0-5, gde ocene 0, 1 i 2 predstavljaju otporan, a 3, 4 i 5 osetljiv tip reakcije. Ocena 0 odgovara zdravom klasu, a ocena 5 klasu koji je imao >75% zaražene površine.

Zatim su za svaki klas određivani sledeći parametri: masa klasa, ukupan broj zrna, broj fuzarioznih zrna, kao i masa 1.000 zrna.

Ukupan broj klasova, u zavisnosti od mesta uzorkovanja na parceli, kretao se od 528 do 780 po 1 m². Prosečan broj fuzarioznih klasova u šest posmatranih uzoraka iznosio je

48,4%. Međutim, najveći broj fuzarioznih klasova (39,8%) bio je u kategoriji otpornih sa ocenom 1, i intenzitetom zaraze klasa 1-5%. U kategoriji srednje otpornih sa ocenom 2 bilo je 24,2% klasova kod kojih se intenzitet zaraze kretao od 5-25%. U kategoriji srednje osetljivih sa ocenom 3 bilo je prosečno 14,8% klasova sa intenzitetom zaraze 14,8%. U kategorijama osetljivih i visoko osetljivih sa ocenama 4 i 5 bilo je prosečno 5% zaraženih klasova. Kod ovih klasova intenzitet zaraze se kretao od 50-75%, odnosno >75%. Slična istraživanja sprovedena su na drugoj parceli T9 u istom lokalitetu na predusevu soja. Prosečan broj fuzarioznih klasova u

12 uzetih uzoraka iznosio je 2,3%. Rezultati ovih istraživanja potvrdili su značaj preduseva na intenzitet pojave fuzarioze klasa pšenice. Oni su ukazali na greške koje mogu nastati prilikom aprobacije useva. Ocene zaraženosti useva na osnovu procenta obolelih klasova po 1 m² bez korišćenja skale i razvrstavanja klasova po kategorijama otpornosti je nepouzdana i nepotpuna za procenu stvarnih gubitaka u prinosu zrna pšenice.

(Iz Zbornika rezimea radova 14. Simpozijuma o zaštiti bilja i 9. Kongresa o korovima)

Izbor voćnih vrsta i sorti za gajenje na okućnicama, ekonomijama i školskim dvorištima

Prof. dr Zoran Keserović
Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Departman za voćarstvo, vinogradarstvo, hortikulturu
i pejzažnu arhitekturu

Na manjim površinama i za zasnivanje amaterskih voćnjaka za proizvodnju zdravstveno ispravnih plodova kruške treba birati domaće sorte sa izraženom otpornošću prema pojedinim bolestima, štetočinama i nepovoljnim uslovima sredine kao što su: lubeničarka, pšeničarka, ječmenka, karamanka, turšijara, jeribasma ili introdukovane otporne sorte

(Nastavak iz prošlog broja)

Jabuka

Uz smanjenu upotrebu fungicida mogu se gajiti neke komercijalne sorte kao što su: melroze, greni smit, boskopka, starkova najranija, diskaveri, džems griv i dr.

U skladu sa istraživanjima u svetu, jedan od oplemenjivačkih ciljeva Instituta za voćarstvo i vinogradarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu je stvaranje otpornih sorti jabuke. Kao roditelji u ukrštanjima korišćene su autohtone sorte jabuke koje se odlikuju većom otpornošću prema važnijim bolestima (slika 11).

Mali prostor na okućnici na praktičan način se može iskoristiti sadnjom jabuka stubastog (kolumnar) tipa rasta. Stubaste jabuke formiraju uspravnu kordunicu koja se prirodno ne grana. Rađaju na rodnom kolačima raspoređenim duž cele kordunice. Stubaste jabuke se gaje bez naslona na rastojanju u redu od 50 cm. Prve plodove donose već u prvoj godini nakon sadnje. Potreba za rezidbom je minimalna i svodi se na proređivanje cvetnih pupoljaka i skraćivanje rodni kolača.

U toku dvadesetogodišnjeg oplemenjivačkog rada izdvojeno je više selekcija jabuka stubastog tipa rasta od kojih je šest priznato za nove sorte u 2007. godini. Najkrupnije plodove ima sorta rumeno vreteno, obojene tamnocrvenom dopunskom bojom na 90% površine. Rađa redovno i obilno, a sazreva u prvoj dekadi septembra. Sorta kraljica čardaša odlikuje se vrhunskom atraktivnošću i kvalitetom ploda i sposobnošću čuvanja i do 6 meseci. Sorta Vesna je karakteristična po vrlo ranom vremenu zrenja (polovina avgusta), vrlo krupnim tamnocrvenim plodovima i širokoj uspravnoj kordunici koja na najlepší način popunjava prostor. Sorte zelenog ploda, zeleni dragulj i smaragd, vrlo su retke u oplemenjivačkom radu

na ovoj voćnoj vrsti u svetu. Sazrevaju kasno, krajem septembra meseca, imaju izuzetno lepe plodove, nakiselog ukusa, a dobro se čuvaju u toku zime u običnim uslovima skladištenja. Sorta derdan ima ujednačene, srednje krupne, atraktivne plodove žute boje. Slatko je nakiselog ukusa. Sazreva sredinom septembra.

Stubaste jabuke mogu se saditi na ivicama dvorišta, uz zidne površine (slika 12) i ograde, kraj staza tako da formiraju zeleni zid (slika 13), ili na nešto većim površinama u sistemu jednoreda, dvoreda ili troreda sa razmakom između stabala od 50 cm.

Kruška

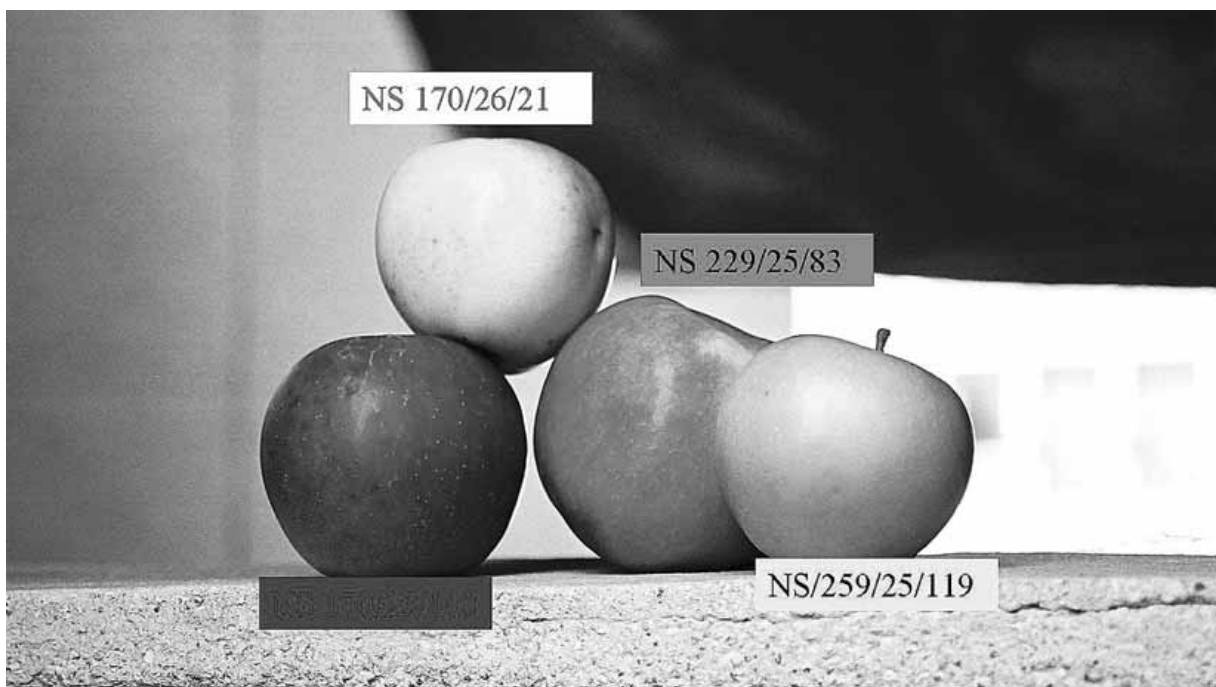
Za komercijalnu proizvodnju dolaze u obzir sledeće sorte krušaka:

Letnje sorte: od sorti koje sazrevaju u julu mogu se koristiti junska lepatica, julska šarena, moretinijeva rana, čačansko zlato, žifardova, trevuška, a od sorti koje sazrevaju u avgustu – vilijamovka i njeni mutanti, klapovka, starkrimson, santa marija i dr.

Jesenje sorte: sazrevaju u septembru: angulemka, boskova bočica, konferans, dilova, kleržova maslovka, fetelova maslovka, pakhams trijumf i dr.

Zimske sorte: beru se u oktobru i njihovo dozrevanje vrši se u skladištu. Preporučuje se druardova, krasanka, zimska dekantkinja, hajland, hardenpontova maslovka, kaluđerka i dr.

Na manjim površinama i za zasnivanje amaterskih voćnjaka za proizvodnju zdravstveno ispravnih plodova kruške treba birati domaće sorte sa izraženom otpornošću prema pojedinim bolestima, štetočinama i nepovoljnim uslovima sredine kao što su: lubeničarka, pšeničarka, ječmenka, karamanka, turšijara, jeribasma ili introdukovane otporne sorte. U veoma homoge-

Слика 11. Отпорне селекције јабукe (В. Огњанов)

nom italijanskom sortimentu svoje mesto nalaze nove sorte otporne na bakterioznu plamenjaču kao što su veoma rana sorta Boem i rane jesenje sorte Aida i Harou svit. Od sorti krušaka kasnijeg vremena sazrevanja kao otpornije su se pokazale: aleksandar lukas, druardova, dilova, hardenpontova, kaluđerka i kiferov sejanac. Kiferov sejanac je jedna od retkih sorti kruške koja je izuzetno prilagodljiva ekološkim uslovima i otporna prema bakterijskoj plamenjači, krastavosti plodova i kruškinoj buvi.

Sorte kruške visokog kvaliteta ploda kao što su: vilijamovka, konferans, pakhams trijumf, fetelova, boskova bočica, krasanka i dr., mogu se uspešno gajiti na okućnicama i predstavljati izvor ukusnih plodova, ali uz primenu većeg broja tretmana protiv bolesti i štetočina.

Слика 13. Стабла стубастих јабукa на ивицама стаза (Б. Бошњак)

Слика 12. Гајење стубастих јабукa уз површину зида (Б. Бошњак)

Pri sadnji kruške mora se voditi računa o odnosima oprašivanja jer je kruška samooplodna voćna vrsta, mada postoje i partenokarpne sorte koje plodove zameću bez oplodnje. Ova pojava može biti značajna u godinama sa lošim vremenskim uslovima u vreme cvetanja i oplodnje. Sklonost ka parenokarpiji izražena je kod sorti kaluđerke, vilijamovke, konferans, trevuška i dr.

Primena dekorativnih uzgojnih oblika, kao kod jabuke, moguća je ako su sorte kruške okalemljene na srednje i slabo bujnim podlogama.

Dunja

U Srbiji je veoma čest slučaj da prednje dvorište kuća krase pojedinačno stablo dunje. Krupni beli cvetovi i upadljivi žuti plodovi čine je veoma dekorativnom voćnom vrstom. Dunja je voćka toplijeg podneblja i sa uspehom se može gajiti do 700 m nadmorske visine. Plodovi sa obično koriste za preradu u slatka, kompote i rakiju. Uz veoma malo rezidbe moguće je formirati poluslobodnu okruglastu krunu, koju je radi redovne rodnosti neophodno redovno obnavljati. Sorta dunje, leskovačka, preporučuje se zbog visokog kvaliteta ploda i dobre sposobnosti čuvanja. Delimično je samooplodna pa je za obilnu i redovnu rodnost leskovačke dunje

neophodno da se u blizini nalazi oprašivač (vranjska ili pazardžijska dunja). Osim ovih, kod dunje se preporučuju i sledeće sorte: morava, šampion, trijumf, hemus itd.

Mušmula je pogodna jer se može kalemiti na dunju pa ima mali habitus, lep i zdrav list i vrlo ukusne plodove kad ugnjili. Nije zahtevna u pogledu agroekoloških uslova, uspeva i pod delimičnom senkom, a zbog kasnog vremena cvetanja dosta je otporna na pozne prolećne mrazeve. Pogotovo je interesantno to što bi se mogla gajiti kalemljena na glog na slatinastim zemljištima koja se u Vojvodini nalaze na značajnim površinama. Od sorti preporučuju se holandska krupna, domaća mušmula i selekcija Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu - Rasna.

Oskoruša ima prečnik krune 5-6 m i više te zahteva više prostora. Plodovi se, kao i kod mušmule jedu tek posle jesenjih mrazeva ili kad ugnjile i vrlo su ukusni. Odlikuju se visokim sadržajem vitamina C (80-120 mg/100 g sveže mase), skoro isto kao u plodovima crne ribizle.

(Preuzeto iz knjige: "Proizvodnja voća i grožđa na malim površinama")

Posla uvek ima

Prema podacima merenim u proteklih 120 godina, januar je u 62 odsto godina bio najhladniji mesec. Srednja mesečna temperatura vazduha je u većem delu Srbije u granicama „negativne nule“

„Kad u januaru zima steže, onda jesen dobro rodi“, „Ako januar nije u snegu, teško njivi, dolu i bregu“, „Januarska kiša sve useve šiša“, „Zima je kao žena, dobre strane joj se vide, a loše oseće“. Tako su govorili stari. U njihovim izrekama nataložilo se vekovno iskustvo. Uostalom, januar se naziva i ledeni mesec. Jer, ako neki mesec zasluži epitet najhladnijeg i najzimskog, onda je to sigurno januar. On je zbog klasične promene godišnjih doba u svim delovima Republike Srbije najhladniji mesec u godini.

Prema podacima merenim u proteklih 120 godina, januar je u 62 odsto godina bio najhladniji mesec. Srednja mesečna temperatura vazduha je u većem delu Srbije u granicama „negativne nule“.

U takvim vremenskim uslovima, reklo bi se, poljoprivrednici nemaju šta da rade. Ali, nije tako. Vredni ljudi na selu, i u ovom mesecu obavljaju mnoge itekako važne poslove.

Ratari: Da voda ne leži

Ako zemljište za setvu prolećnih useva nije porano jesenas, ore se sada, naravno, pod uslovom da vremenske prilike i vlaga zemljišta to dozvoljavaju. Pre oranja rasturaju se stajnjak i mineralna đubriva. Ako otopli, na parcelama sa ozimim usevima gde se zadržava voda, suvišnu vodu treba odvesti pravljenjem brazda (plugom) ili jaraka (motikom ili

Kad zima stegne

ašovom). Na tlu gde se pojavila ledena pokorica, treba je razbijati.

Početkom svake godine prave se planovi za prolećne i ostale radove tokom godine. Nabavlja se reprodukcioni materijal: semena, đubriva, zaštitna sredstva, rezervni delovi i ostalo što je potrebno za prolećnu setvu. Kontroliše se stanje uskladištenih proizvoda.

Povrtari: Setva u leje

Pripremaju se zaštićene leje za setvu rasada. Seje se paprika te rani kupus i ostale kupusnjače u zaštićen prostor za proizvodnju rasada. Krtole krompira se naklijavaju za ranu proizvodnju.

Vrši se priprema za narednu vegetativnu sezonu. U plastenicima i staklenicima obavljaju se sve potrebne pripreme radnje. Prave se planovi proizvodnje, sređuju se mašine i alati, nabavljaju se potrebni materijali – đubrivo, sredstva za zaštitu bilja i sadni materijal. Ukoliko eventualno na polju ima kelja pupčara, praziluka, rena, treba ih brati ako nema snega i zemlja nije smrznuta.

Stočari: Sveža hrana na jelovniku

Preživarima je potrebno obezbediti pored sena i nešto stočne hrane u obliku korenasto-krtolastih biljaka i manje količine koncentrovane hrane. Koncentrat može biti goto-

Vreme za rezidbu

vo fabrička smeša, a ako je nemate, stoci se daje prekrupa od ječma, kukuruza i zobi u podjednanim količinama. U jelovnik svoje stoke uključite sve popularniju stočnu hranu – tritikale.

Suprasne krmače se hrane raznovrsno i strogo se pazi da hrana ne bude smrznuta ili buđava. Silaža se daje svoj stoci, jer uz kvalitetno seno predstavlja najbolju hranu.

Ovce se pare za letnje jagnjenje. Dobri stočari uvek paze pod kakve ovnove pripuštaju svoje ovce jer od toga u velikoj meri zavisi kakav će podmladak dobiti.

Kokoškama u ovim mesecima daje se kombinovana koncentrovana hrana i dobro se utopljavaju, tako da temperatura ne padne ispod +12 stepeni Celzijusa.

Voćari i vinogadari: Zimska rezidba...

Izvodi se zimska rezidba i sadi se voće (ako je zemljište ocedito i temperatura vazduha pozitivna). Plodovi u skladištu se pregledaju i klasiraju.

Obavljaju se pripreme za izvođenje radova u voćnjaku tokom zime, proleća pa i leta. Pod ovim priprema podrazumeva se utvrđivanje i nabavka potrebnih mineralnih i organskih đubriva, sredstava za zaštitu, herbicida, voćnog semena, podloga, kalem-grančica, reznica i sadnica. Popravlja se mehanizacija, alat i ambalaža.

Kada snežni pokrivač nije visok i temperature nisu izuzetno niske i u voćnjaku se mogu izvršiti neki radovi kao što su: đubrenje organskim i mineralnim đubrivima i obrada zemljišta, ako nije obavljena u toku jeseni, priprema zemljišta za sadnju voćaka (rigolovanje ili kopanje jama), krčenje starih i dotrajalih stabala, zaštita zasada jagoda od golomrazice pokrivanjem slamom, odstranjivanje dvogodišnjih izdanaka iz zasada maline i kupine.

Nabavljaju se stubovi, kolje, žica i drugi materijali potrebni za vinograd u toku godine. Završava se rigolovanje zemljišta za podizanje mladih vinograda. Pripremaju se

mesta za sadnju ožiljenih kalemova. Stajnjak se utovara, prevozi i istovara orezanih loza. Vrši se popravka naslona. Čiste se kanali i uređuju putevi. Skidaju se reznice. Kontrolišu se trapovi ako je sadni materijal blagovremeno nabavljen.

U bašti i dvorištu: Kako ruže zimuju?

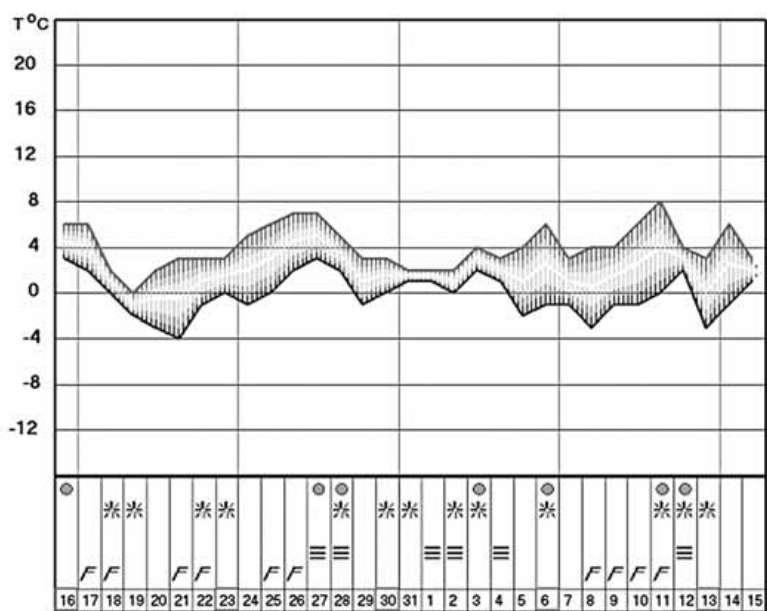
Hladni zimski dani su najpogodnije vreme da se u vrtu prebace gomile komposta i da se đubri stajnjakom i mineralnim đubrivima.

Ruže treba redovno kontrolisati da li su zaštićene od zime i da li su u dobrom stanju.

Ako je sneg napadao u velikim količinama, četinare i ostalo ukrasno grmlje i manja stabla treba otresanjem osloboditi snežnog tereta.

Letnje bilje (pelargonije, fuksije i viseće karfiole), koje je spremljeno u podrumu, povremeno zalivati. Takođe, zalivati povremeno ukrasno bilje u malim buradima (oleander, mirtu, aukubu).

Prognoza vremena za januar

☁ ГРМЉАВИНА ☁ КИША ☁ МАГЛА ☁ СНЕГ ☁ ВЕТАР – МАКСИМАЛНА ТЕМП. – МИНИМАЛНА ТЕМП.

Promet roba na Produktnoj berzi

od 10. do 14. decembra 2012. godine

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cene kukuruza
- Pad cena na svetskim berzama
- Izostanak pšenice i soje iz trgovanja

Zavejani putevi u prvoj polovini nedelje bitno su uticali na obim prometa roba preko „Produktne berze“ u Novom Sadu. Vanredne vremenske okolnosti kao da su otvorile prostor i prodavcima i kupcima da razmisle o svojim trenutnim tržišnim pozicijama. Stiće se utisak da će se u narednom periodu ipak desiti izvesna cenovna pomeranja. Apsolutni izostanak u trgovanju pšenicom i sojom pre svega su motivisani sada već jasno izraženoj nameri prodavaca da povećaju cene ovim robama. Ukupan obim prometa na berzi protekle nedelje je iznosio 974 tona robe, čija je ukupna vrednost iznosila 37.961.800,00 dinara. Količinski obim prometa za 38,54% je manji nego prethodne nedelje, dok je finansijska vrednost manja od upoređujućeg podatka iz prethodne nedelje za 26,21%.

Uznemirenost svih tržišnih aktera na tržištu kukuruza usled već poznatih okolnosti, posle kratkotrajne tržišne pasivnosti za svoju direktnu posledicu imalo je očigledan pad cena. Kukuruz se na novosadskoj berzi protekle nedelje prodavao po ceni od 24,84 din/kg (23,00 bez PDV), što je pad u odnosu na prethodnu nedelju od čak 3,26%. Koliko je pad ove robe na našem tržištu očigledan, dovoljno je podsetiti se da je cena pre

tri meseca iznosila 27,00 din/kg bez PDV, pre dva meseca ona je iznosila oko 26,00 din/kg, a pre mesec dana 25,00 din/kg. Od početka berbe i cene od 27,00 din/kg, pa do današnjih 23,00 din/kg to je pad od čak 15%. Referentna svetska tržišta nemaju takav cenovni trend. Ta činjenica, kao i već sada mnogo jasnija slika o zdravstvenoj ispravnosti kukuruza, nam ukazuju da je trenutna aktuelna cena ipak minimum ispod koje ne bi trebalo očekivati dalji pad cene. Naprotiv.

Tržište pšenice se privremeno primirilo. Trgovanja u protekloj nedelji nije bilo. Pšenice ima na tržištu, ali se nudi po nešto većoj ceni i kupci još nisu spremni da odgovore na nove ponude prodavaca. Sledeća nedelja će dati mnoge odgovore na ovom tržištu.

Simbolična trgovanja robama iz soja kompleksa donela su nam neznatna cenovna pomeranja na niže. Sojinom sačmom 44% proteina trgovalo se po prosečnoj ceni od 60,74 din/kg bez PDV.

Cena suncokretove sačme sa 33% proteina se kretala u rasponu od 27,80 din/kg bez PDV, pa do 28,50 din/kg. Prosečna cena trgovanja je iznosila 28,15 din/kg bez PDV i za neznatnih 0,54% je viša od prosečne cene trgovanja u prethodnoj nedelji.

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM
Kukuruz, rod 2012.	975	24,84-25,49	775	24,84
Sojina sačma, 44% proteina	25	72,60	25	72,60
Sojina sačma, 44% proteina (odloženo plaćanje)	24	73,20	24	73,20
Suncokretova sačma, 33% proteina	25	33,36	25	33,36
Suncokretova sačma, 33% proteina (odloženo plaćanje)	25	34,20	25	34,20
Beli pasulj	25	250	25	250
Pirinač	75	96,00	75	96,00
Pšenica, rod 2012.	2.000	29,59	-	-
Repin rezanac, uvrećen	1.000	31,92	-	-

PRODEX

Vremenske prilike, u nedelji za nama, uticale su na smanjenje trgovinskih aktivnosti, a time i na promet na „Produktnoj berzi“. Pšenicom se uopšte nije trgovalo, dok su cene suncokretove sačme i soje u blagom padu. Sve oči tržišnih učesnika, bile su uprte u tržište kukuruza, što zbog nedoumica

oko aflatoksičnosti istog, što zbog drastičnog pada njegove cene. Kako je tokom nedelje, nadležna državna inspekcija konačno razbila famu o opštoj zaraženosti domaćeg kukuruza, očekivalo se da će i njegova cena početi da se oporavlja. Međutim šteta je već naneta ranijim dezinformacijama. Izvoza kukuruza nema i njegova cena na domaćem tržištu pala je, u odnosu na prethodnu nedelju za 0,80 din/kg. Time je i indeksna vrednost PRODEX-a pala na svoj najniži nivo još od 20.07.2012.

20.07.2012. su cene pšenice, ječma i suncokretove sačme bile niže nego danas, ali je istovremeno cena kukuruza bila viša za preko 1,00 din/kg, a cena soje viša čak za 4,00 din/kg, u odnosu na aktuelne cene. U odnosu na prošli petak, PRODEX beleži pad indeksne vrednosti za - 2,62 poena, beležeći na današnji dan indeksnu vrednost od 250,72 poena.

Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP DEC. 2012.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	310.20 \$/t	305.93 \$/t	296.01 \$/t	291.97 \$/t	291.38 \$/t
Kukuruz	288.41 \$/t	286.05 \$/t	285.11 \$/t	283.85 \$/t	280.30 \$/t

BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
250.33 EUR/t (futures mar 12)	239.76 EUR/t (futures mar 12)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
255.75 EUR/t (futures jan 12)	244.00 EUR/t (futures jan 12)

U svom mesečnom izveštaju USDA je povećao prognoze zaliha pšenice u odnosu na prethodni izveštaj za rod 2012./13. na osnovu veće proizvodnje u Kini, Kanadi i Australiji. Ipak, potrošnja će i dalje biti veća od proizvodnje, što vodi ka manjim zalihama u odnosu na prethodnu godinu. USDA je dodao da će veći izvoz iz Indije umanjiti pad zaliha. Rast izvoza Indije se javio kao posledica ukidanja zabrane izvoza koju je pre nekoliko godina uveo Nju Delhi u cilju održavanja domaće cene na niskom nivou. Pšenica je u poslednjih nedelju dana pojeftinila za 6,18%, a taj trend je pratio i kukuruz čiji je fjučers u Čikagu jeftiniji za 4,76%.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno jan. 12	540.95 \$/t	541.83 \$/t	540.88 \$/t	541.39 \$/t	542.49 \$/t
Sojina sačma dec. 12	450.50 \$/t	452.40 \$/t	455.00 \$/t	459.50 \$/t	460.50 \$/t

Fjučersi na robe iz soja kompleksa su imali stabilniji trend. Januarski fjučers na soju je pojeftinio za 0,99%, dok je decembarški fjučers na sojinu sačmu poskupeo za 0,55%.

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.

Izveštaj USDA je uticao i na kretanje cena na evropskim berzama. U Parizu je pšenica pojeftinila za 4,48%, a kukuruz za 3,18%. U Budimpešti je cena pšenice ostala identična prošlonedeljnoj, dok je kukuruz pojeftinio za 2,01%.

E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Francuski hibridi kukuruza i suncokreta
Limagrain d.o.o.
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.rs
branimir.alivjvodic@limagrain.rs
www.limagrain.rs

VOĆE OD 10.12. DO 17.12. 2012.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	150	160	160	bez promene	prosečna
2	Banana (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	110	120	120	bez promene	prosečna
3	Grejfrut (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	140	150	140	pad	dobra
4	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	80	100	100	rast	prosečna
5	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	prosečna
6	Jabuka (ostale)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	prosečna
7	Kivi (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	140	150	140	bez promene	prosečna
8	Kruška (ostale)	Uvoz (uvoz)	kg	160	180	180	rast	slaba
9	Lešnik (očičćen)	Domaće	kg	800	1.000	800	bez promene	prosečna
10	Limun (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	130	140	130	bez promene	prosečna
11	Nar (sve sorte)	Uvoz (Turska)	kg	140	150	150	bez promene	prosečna
12	Orah (očičćen)	Domaće	kg	700	800	800	rast	prosečna
13	Pomorandža (sve sorte)	Uvoz (Španija)	kg	80	100	100	-	prosečna
14	Smokva (suva)	Uvoz (uvoz)	kg	400	500	500	-	prosečna

POVRĆE OD 10.12. DO 17.12. 2012.

Mesto prikupljanja cena: Pančevo - zelena pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	100	120	120	bez promene	prosečna
2	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	150	200	180	rast	prosečna
3	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	60	80	70	rast	prosečna
4	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	100	120	120	rast	prosečna
5	Krastavac (salatar)	Uvoz (Makedonija)	kg	130	150	150	rast	prosečna
6	Krompir (beli)	Domaće	kg	60	70	60	pad	dobra
7	Krompir (crveni)	Domaće	kg	50	60	50	pad	dobra
8	Kupus (sve sorte)	Domaće	kg	30	40	40	rast	prosečna
9	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	350	400	400	bez promene	prosečna
10	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	50	60	60	bez promene	dobra
11	Paprika (ljuta)	Uvoz (Makedonija)	kg	500	550	500	rast	slaba
12	Paprika (šilja)	Domaće	kg	130	150	150	-	slaba
13	Paradajz (chery)	Uvoz (Italija)	kg	350	400	400	bez promene	slaba
14	Paradajz (sve sorte)	Uvoz (Makedonija)	kg	100	120	120	bez promene	slaba
15	Pasulj (beli tetovac)	Domaće	kg	350	400	400	bez promene	prosečna
16	Pasulj (beli)	Domaće	kg	350	400	350	bez promene	dobra
17	Pasulj (šareni)	Domaće	kg	350	400	350	bez promene	prosečna
18	Patlidžan (sve sorte)	Uvoz (Italija)	kg	230	250	250	bez promene	prosečna
19	Paškanat (sve sorte)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	prosečna
20	Peršun (korenaš)	Domaće	kg	150	180	150	bez promene	prosečna
21	Peršun (lišćar)	Domaće	veza	15	20	20	bez promene	prosečna
22	Pečurke (šampinjoni)	Domaće	kg	180	200	200	bez promene	prosečna
23	Praziluk (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	100	rast	prosečna
24	Ren (sve sorte)	Domaće	kg	350	400	400	bez promene	slaba
25	Rotkva (sve sorte)	Domaće	kg	60	80	60	bez promene	prosečna
26	Rotkvica (sve sorte)	Domaće	veza	50	50	50	-	vrlo slaba
27	Spanać (sve sorte)	Domaće	kg	150	200	200	rast	slaba
28	Tikvice (sve sorte)	Uvoz (uvoz)	kg	180	200	180	bez promene	slaba
29	Zelen (sve sorte)	Domaće	veza	50	60	60	rast	prosečna
30	Zelena salata (sve sorte)	Domaće	komad	40	50	50	bez promene	prosečna
31	Šargarepa (sve sorte)	Domaće	kg	80	100	80	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

Datum prikupljanja podataka: 10.12 - 17.12. 2012. god.

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25 kg	Domaće	kg	27	28	27	bez promene	prosečna

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	110	120	120	bez promene	vrlo slaba
2	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33 kg	Domaće	kg	60	70	70	bez promene	vrlo slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50 kg	Domaće	kg	28	30	30	bez promene	prosečna
2	Lucerka (seno u balama)	džak 12-25 kg	Domaće	kg	27	33	27	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50 kg	Domaće	kg	30	32	32	bez promene	prosečna
4	Stočni ječam	džak 50 kg	Domaće	kg	32	35	35	bez promene	slaba

SILOS Mesto prikupljanja cena: Pančevo

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	rinfuz	Domaće	kg	23.7	24.5	23.7	bez promene	prosečna
2	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	rinfuz	Domaće	kg	23.7	25.1	23.7	bez promene	prosečna
3	Pšenica	rinfuz	Domaće	kg	26.4	27.2	26.4	bez promene	prosečna

CENE ŽIVE STOKE - 10.12 - 17.12. 2012. god.

Mesto prikupljanja cena Pančevo - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
					min	max	dom		
1	Prasad	16-25 kg	sve rase	kg	250	280	250	bez promene	vrlo slaba
2	Tovljenici	>120 kg	sve rase	kg	200	200	200	-	vrlo slaba

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Datum prikupljanja podataka: 10.12. - 17.12. 2012. god.

Mesto prikupljanja cena: Južno-banatski okrug

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Junad	>480 kg	sve rase	200	235	230	rast	vrlo slaba
2	Krmače za klanje	>130 kg	sve rase	144	148	148	-	vrlo slaba
3	Prasad	16-25 kg	sve rase	180	185	180	-	slaba
4	Tovljenici	80-120 kg	sve rase	170	185	180	pad	prosečna

KWS, zato što znamo da će roditi!

Barolo - 100 kg prinosa više!

Še budućnosti!

Slatka zarada!

CHIARA THEODORA SEVERINA IVANA KWS EPD

www.kws.rs

THEODORA KWS

Triangle, i dalje najbolji!

Prinos je siguran!

Sampion polja, kvalifikovan i za Olimpijadu!

Dorasli svakom izazovu!

Srećna i uspešna 2013. godina!

KWS Seme Yu d.o.o.
Milutina Milankovića 136 a/1, 11070 Novi Beograd, Tel: 011 301 69 65, 011 301 69 66, Fax: 011 711 08 80, www.kws.rs

Sejemo budućnost
od 1856

Kubota Made in Japan

NOVI Grand X MODELI
M 110 GX, M 135 GX/GXS
i nova M60 serija

GARANCIJA 3 GODINE ili 3000 RADNIH SATI

DAL-BO

KEMBRIDZ VALJCI - zahvat do 16,3 m

MAŠINE ZA PREDSEZONSKU PRIPREMU I OBRADU ZEMLJIŠTA

TEHNOSTROI

MOTO ARATRI

SREĆNI PRAZNICI

MILUROVIĆ KOMERC
Ugrinovci, Beogradska 32, Tel.: 011/8409-528, Fax: 011/8409-809
www.milurovickomerc.com office@milurovickomerc.com

MASCAR Antonio Maschio **PNEUMATSKE SEJALICE ZA OKOPAVINE**

NOVI SETVENI APARAT

PREDSEZONSKI POPUST

CREINA

JYMPA MAQUINARIA AGRICOLA

iD David

JF-STOLL **INO**

CISTERNE